

เครื่องต้นเข็มฉีดยา

SYRINGE PUMP

โดย
นายชาญฤทธิ์ ยศสันติกุล
นายวาที รณรงค์

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๕๕

ปีการศึกษา 2541

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....34017

วัน, เดือน, ปี ๙ ต.ค. 2542

เอกสารนี้สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่หอสมุด

เครื่องค้นเข็มฉีดยา

SYRINGE PUMP

โดย

นาย ชาญฤทธิ์ ยศสันติกุล

นาย วาที รณรงค์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อ.ดร. กิติพล ชิตสกุล

ปริญญาานิพนธ์สำหรับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์

คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาโท ปีการศึกษา 2541

ภาควิชาอิเล็กทรอนิกส์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง เครื่องต้นเข็มฉีดยา

SYRINGE PUMP

ผู้จัดทำ

1. นายชาญฤทธิ์ ยศสันติกุล เลขประจำตัว 39013195
2. นายวาทิ รัตนรงค์ เลขประจำตัว 39013206

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องต้นเข็มฉีดยา

นายชาญฤทธิ์ ชศสันติกุล

นายวาที รณรงค์

อ.ดร. กิติพล ชิตสกุล (อาจารย์ที่ปรึกษา)

ปีการศึกษา 2541

บทคัดย่อ

เครื่องต้นเข็มฉีดยาเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้งานมากมายทั้งในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และในงานอุตสาหกรรมที่ต้องการควบคุมการไหลหรือปริมาณของของเหลวได้อย่างต่อเนื่อง ปริมาณนิพนธ์ฉบับนี้ ได้กล่าวถึงการออกแบบสร้างต้นแบบเครื่องต้นเข็มฉีดยา ควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ที่สามารถควบคุมปริมาณ ความนิ่มนวลของการฉีด ที่กำหนดให้อัตราการไหลต่ำและคงที่ นอกจากนี้ได้ออกแบบให้ การใช้งานของเครื่องต้นแบบนี้ใช้งานได้ง่าย เครื่องต้นแบบนี้ ก็มีข้อจำกัดคือ สามารถใช้เฉพาะกับหลอดฉีดขนาด 50 ลูกบาศก์เซนติเมตรได้เพียงขนาดเดียวเท่านั้น และในเบื้องต้นสามารถควบคุมอัตราไหลได้ตั้งแต่ 1 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาที ถึง 3.8 ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อวินาที ความแม่นยำของปริมาณการไหลเฉลี่ย 2%

SYRINGE PUMP

Chanrit yossontikul

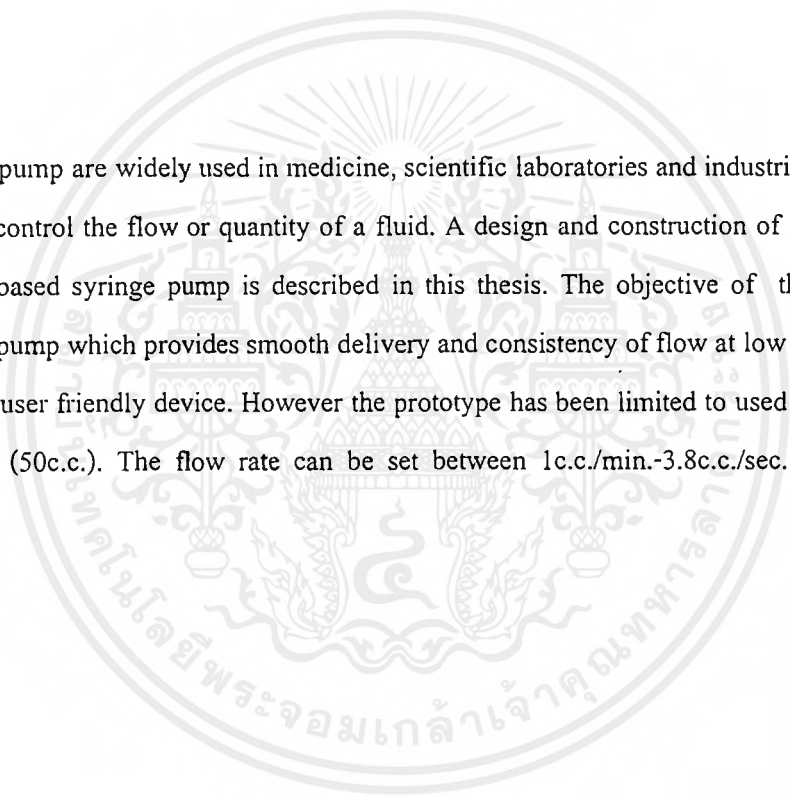
Watee ronnarong

Dr. Kitiphol chitsakul (Advisor)

Academic year 1998

Abstract

Syringe pump are widely used in medicine, scientific laboratories and industries where need to continuously control the flow or quantity of a fluid. A design and construction of a prototype of microcontroller based syringe pump is described in this thesis. The objective of this work is to obtain a syringe pump which provides smooth delivery and consistency of flow at low flow rate. It is designed to be a user friendly device. However the prototype has been limited to used with only one size of syringes (50c.c.). The flow rate can be set between 1c.c./min.-3.8c.c./sec. with average accurately of 2%

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
ABSTRACT	II
สารบัญ	III
สารบัญรูป	V
สารบัญตาราง	VII
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 คุณสมบัติและความสามารถของเครื่องต้นแบบ	1
1.2 หลักการและ โครงสร้างเบื้องต้นของระบบ	2
1.3 โครงสร้างของรายงาน	3
บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการทำงานของ ไมโครคอนโทรลเลอร์, สเต็ปเปอร์มอเตอร์ และ LED อินฟราเรด	4
2.1 สเต็ปเปอร์มอเตอร์และการขับเคลื่อน	4
2.1.1 ชนิดของสเต็ปเปอร์มอเตอร์	6
2.1.2 การกระตุ้นและควบคุมการหมุนของสเต็ปเปอร์มอเตอร์	8
2.2 LED กำลังสูง ที่ให้แสงย่านใกล้อินฟราเรด	10
2.2.1 คุณสมบัติของ LED อินฟราเรด	11
2.3 คุณสมบัติทั่วไปของ ไมโครคอนโทรลเลอร์ MCS-51	11
2.3.1 โครงสร้างภายนอกของ MCS-51	12
2.3.2 การจัดหน่วยความจำ	15
2.3.3 หน่วยความจำโปรแกรม	15
2.3.4 หน่วยความจำข้อมูล	15
2.3.5 รีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษ (SFR)	16
2.3.6 รีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไป	16
บทที่ 3 องค์ประกอบโดยรวมของระบบและการทำงาน	17
3.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของระบบ	17
3.2 ภาคประมวลผล	18
3.3 ภาคขับเคลื่อนมอเตอร์ (DRIVE MOTOR)	18
3.4 ภาคสแกนคีย์ (SCAN KEY)	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 ภาคนินฟราเรดเซ็นเซอร์ (INFRARED SENSOR)	20
3.6 ภาควิวซ์หยุดหลอด (SW. BREAK)	22
3.7 ภาควัดผล (DISPLAY LCD)	23
บทที่ 4 การสร้างและการออกแบบโปรแกรมควบคุม	24
4.1 ชั้นส่วนภายนอก	24
4.2 ชั้นส่วนภายใน	24
4.3 หลักการทำงานของโปรแกรมควบคุม	25
4.3.1 โหมดกำหนดเอง	25
4.3.2 โหมดกึ่งอัตโนมัติ	25
4.4 รูปร่างของตัวเครื่องจริง	29
บทที่ 5 การทดลอง และ ผลการทดลอง	30
5.1 การทดสอบคุณสมบัติของมอเตอร์เพื่อนำค่ามาเขียน โปรแกรมควบคุมความเร็วของการเดินหลอดให้ได้ความเร็วตามต้องการ	30
5.2 การทดสอบความถูกต้องของอัตราการไหลที่ตั้ง	31
5.3 วัดปริมาณที่ได้จากการเดินหลอดชนิดยา	32
5.4 ทดสอบความคงที่ของอัตราการไหลของหลอดชนิดยาเมื่อมีหลอด	33
บทที่ 6 บทสรุปและวิจารณ์	35
ภาควนวก ก โปรแกรมควบคุมภาษาแอสเซมบลี	37
ภาควนวก ข การโปรแกรมการใช้งาน	62
กิตติกรรมประกาศ	67
หนังสืออ้างอิง	68

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 รูปแสดงบล็อกไดอะแกรมของระบบรวม	2
รูปที่ 2.1 (ก) แสดงสเต็ปเปอร์มอเตอร์ที่มีการต่อวงจรขดลวดภายในเพื่อกระตุ้นให้เกิดขั้ว แม่เหล็กขึ้น 1 ขั้ว ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนขดลวดอื่นๆ จะไม่ถูกกระตุ้นเลย	5
(ข) แสดงการต่อวงจร ขดลวดแบบกระตุ้นให้เกิดขั้วแม่เหล็กพร้อมกัน 2 ขั้วที่อยู่ใกล้กัน ทำให้โรเตอร์เคลื่อนที่มาหยุดอยู่ระหว่างขั้วแม่เหล็กทั้งสอง	5
รูปที่ 2.2 แสดงการพันขดลวด บนสเตเตอร์ของสเต็ปเปอร์มอเตอร์ ด้านซ้ายเป็นแบบไบโพลาร์ ซึ่งมีทั้งแบบ 5 สาย และ 6 สาย 4 เฟส	7
รูปที่ 2.3 แสดงวงจรจ่ายกำลังไฟฟ้าให้กับสเต็ปเปอร์มอเตอร์ทั้ง 2 แบบ	8
(ก) สำหรับชนิดยูนิโพลาร์ ซึ่งใช้ TR. สวิตช์เพียงตัวเดียวต่อหนึ่งขดลวด	8
(ข) สำหรับชนิดไบโพลาร์ ซึ่งต้องใช้ TR. สวิตช์ 4 ตัวต่อหนึ่งขดลวด	8
รูปที่ 2.4 การจำกัดกระแสของ LED เบื้องต้น	11
รูปที่ 2.5 แสดงการจัดตำแหน่งขาต่างๆของไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51	13
รูปที่ 3.1 บล็อกไดอะแกรมของระบบ	17
รูปที่ 3.2 วงจรขับเคลื่อนมอเตอร์	18
รูปที่ 3.3 วงจรภาคสแกนคีย์	19
รูปที่ 3.4 วงจรภาคอินฟราเรดเซ็นเซอร์	20
รูปที่ 3.5 แสดงรูปคลื่น I/P และ O/P pulse	21
รูปที่ 3.6 รูปแสดงวงจรสวิตช์เบรก	22
รูปที่ 3.7 รูปแสดงวงจรภาคแสดงผลด้วย LCD	23
รูปที่ 4.1 แสดงผังงานในส่วนเริ่มต้นและส่วนของโหมดที่ 1	26
รูปที่ 4.2 แสดงผังงานของโปรแกรมในโหมดที่ 2	27
รูปที่ 4.3 รูปแสดงภายนอกของเครื่องต้นแบบจริง	29
รูปที่ 4.4 รูปแสดงภายในของเครื่องต้นแบบจริง	29
รูปที่ 5.1 กราฟแสดงคุณสมบัติของมอเตอร์	30
ภาคผนวกรูปที่ 1 รูปแสดงหน้าจอในขณะที่เริ่มต้นการทำงานของเครื่อง	63
ภาคผนวกรูปที่ 2 แสดงปุ่มใช้งานใน mode manual	64
ภาคผนวกรูปที่ 3 แสดงหน้าจอ LCD เมื่อป้อนค่าอัตราการใช้	64
ภาคผนวกรูปที่ 4 แสดงการป้อนค่าปริมาณที่ต้องการให้หยุด	65
ภาคผนวกรูปที่ 5 แสดงการผิดพลาดของค่าอัตราการใช้	65

ภาคผนวกรูปที่ 6 แสดงค่าปริมาณของของเหลวที่เหลืออยู่ในหลอด

65

ภาคผนวกรูปที่ 7 รูปแสดงปุ่มใช้งานที่ mode semi automatic

66

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบเวฟ	8
ตารางที่ 2.2 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบ 2 เฟส	9
ตารางที่ 2.3 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบครึ่งสเต็ป	9
ตารางที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความจุของ C1 กับคาบเวลาของพัลส์	13
ตารางที่ 5.1 แสดงค่าผิดพลาดของเวลาที่ใช้ในการดันหลอดปริมาตร 50 c.c. ที่อัตราการไหลต่างๆ	32
ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงค่าผิดพลาดของปริมาณ	33
ตารางที่ 5.3 ตารางแสดงเวลาที่ใช้ในการดันของเหลวที่ไหลแตกต่างกัน	34

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ผลิตออกมานั้น ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น การใช้งานก็ง่ายกว่าในอดีต และจากการที่ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับปรุงฟังก์ชันเหล่านี้ นั่นเอง ตัวอย่างที่เห็นอย่างได้ชัดเจนได้แก่ การนำเอาไมโครคอนโทรลเลอร์ มาใช้ควบคุมการทำงานของเครื่องมือต่างๆ เนื่องจากไมโครคอนโทรลเลอร์มีการประมวลผลการทำงาน และการควบคุมระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดต่อสื่อสารกับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล(PC) ในการวิเคราะห์ผล การเก็บข้อมูลได้ดี แม่นยำ และยังสามารถเขียนซอฟต์แวร์สนับสนุนการทำงานได้เป็นอย่างดี สามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดของการทำงานได้ง่ายตลอดจนสามารถขยายระบบได้ในอนาคต

โครงการนี้เป็นการออกแบบ สร้างต้นแบบเครื่องต้นเข็มฉีดยา ควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ที่สามารถควบคุมปริมาณ ความเร็วของเข็มฉีด ที่กำหนดให้อัตราการไหลต่ำ และคงที่ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบให้ การใช้งานของเครื่องต้นแบบนี้ใช้งานได้ง่าย และสามารถนำไปใช้ในทางการแพทย์ ซึ่งต้องการทั้งปริมาณ และอัตราการไหล (flow-Rate) ที่คงที่สม่ำเสมอ เช่น ใช้ในการให้เด็กอ่อนเพราะในกรณีนี้จำเป็นต้องการปริมาณอาหารที่สม่ำเสมอเพื่อป้องกันการสำลักของเด็กได้ และเครื่องต้นเข็มฉีดยานี้ยังมีความสำคัญมากเกี่ยวกับการฉีดปริมาณของยาให้กับคนไข้นั้นคือพิษของยาบางชนิดนั้น จะต้องให้ด้วยปริมาณที่คงที่ และสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้ไม่เกิดอันตรายกับคนไข้นั้นเอง นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ในงานอุตสาหกรรม เช่นการผสมสารเคมี ผสมสี หรือผสมของเหลว เช่นเครื่องหยอดกาว และอื่นๆได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของงานให้ดีขึ้นเป็นผลให้มีกำลังการผลิตมากขึ้นเนื่องจากมีของเสียน้อยลง

1.1 คุณสมบัติและความสามารถของเครื่องต้นแบบ

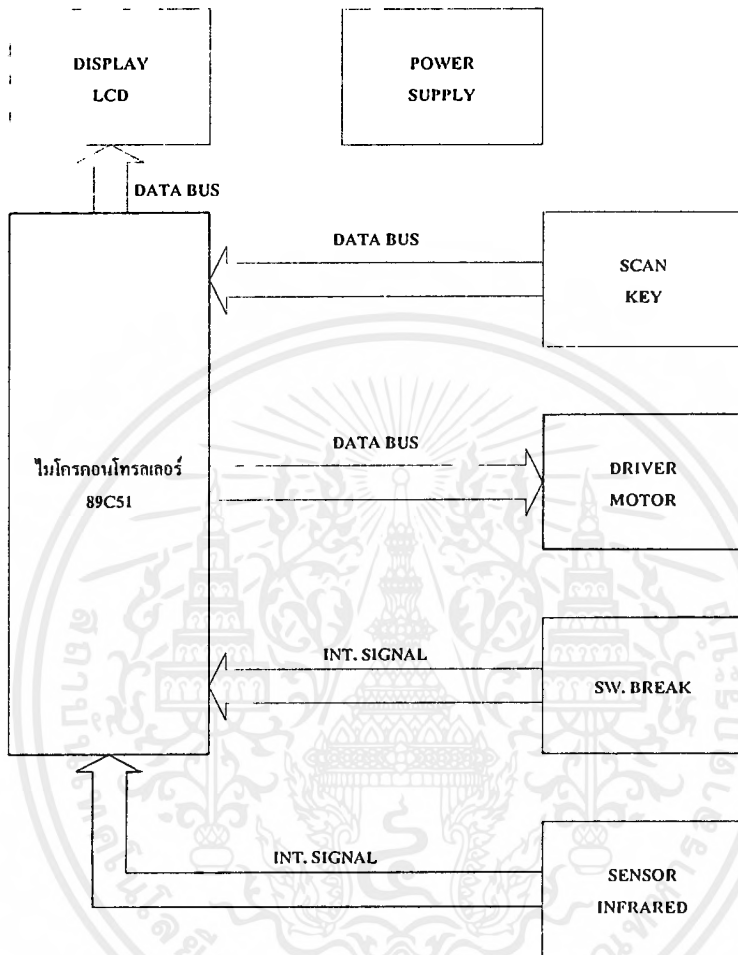
เมื่อพิจารณาจากความต้องการต่าง ๆ แล้วจึงกำหนดในเบื้องต้นว่าเครื่องต้นแบบนี้ควรจะ ต้องมีฟังก์ชันและลักษณะดังนี้คือ

- ควบคุมอัตราการไหลได้สม่ำเสมอคงที่
- ควบคุมปริมาณของของเหลวในหลอดได้
- ควบคุมทั้งปริมาณ และเวลาที่ต้องการให้มีความสัมพันธ์กันได้ เช่น ต้องการปริมาตร ต่อเวลาเท่าไรนั่นเอง
- สามารถสั่งการและแสดงผลที่เครื่องต้นแบบได้เลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 หลักการและโครงสร้างเบื้องต้นของระบบ

จากฟังก์ชันและลักษณะของเครื่องต้นแบบที่กำหนดไว้ข้างต้น โครงสร้างของเครื่องต้นแบบควรจะเป็นไปตาม บล็อกไดอะแกรม ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 รูปแสดงบล็อกไดอะแกรมของระบบรวม

จากบล็อกไดอะแกรม จะเห็นว่าระบบรวมทั้งหมด จะประกอบด้วย หน่วยประมวลผล คือ ไมโครคอนโทรลเลอร์ ซึ่งจะมีหน้าที่ในการสั่งการและแสดงผลต่างๆ ซึ่งจะส่งข้อมูลเข้าออกคาค่า บัสไปยังบล็อกต่างๆ คือ รับข้อมูลการกดคีย์จากบล็อกสแกนคีย์ (SCAN KEY) ส่งข้อมูลพัลส์ไปยัง บล็อกขับเคลื่อนมอเตอร์ (DRIVE MOTOR) และทำการรับสัญญาณอินเตอร์รัปต์ (INT. SIGNAL) จาก บล็อกสวิตช์เบรก (SW. BREAK) และบล็อกเซนเซอร์อินฟราเรด (SENSOR INFRARED) สุดท้าย ไมโครคอนโทรลเลอร์จะส่ง ข้อมูลมาควบคุมบล็อก DRIVE MOTOR เพื่อทำการขับเคลื่อนต่อไป

1.3 โครงสร้างของปริญญานิพนธ์

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้เป็นผลจากการศึกษาและทดลองตลอดสองภาคการศึกษา เพื่อออกแบบสร้างเครื่องต้นเข็มฉีดยาควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ ซึ่งเนื้อหาของปริญญานิพนธ์เล่มนี้จะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ แยกเป็นบท ๆ ไปดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและแนวคิดของโครงการ

บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์สตีปเปอร์และLED

อินฟราเรด

บทที่ 3 องค์ประกอบโดยรวมของระบบและการทำงาน

บทที่ 4 การสร้างและการออกแบบโปรแกรมควบคุม

บทที่ 5 การทดลอง และ ผลการทดลอง

บทที่ 6 บทสรุปและวิจารณ์

บทที่ 2

ทฤษฎีและหลักการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์, สเต็ปเปอร์และLED อินฟราเรด

ชิ้นส่วนสำคัญของ โครงการนี้คือสเต็ปเปอร์มอเตอร์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนทางกล ดังนั้นในบทนี้จะกล่าวโดยสังเขปถึงชิ้นส่วนนี้ทั้งในส่วนโครงสร้างและการขับเคลื่อนและควบคุมที่ได้ศึกษา มา นอกจากนี้จะกล่าวถึงอุปกรณ์ทางแสงที่นำมาใช้ในการตรวจจับตำแหน่ง รวมทั้งหลักการ ทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์

2.1 สเต็ปเปอร์มอเตอร์และการขับเคลื่อน

สเต็ปเปอร์มอเตอร์มีความแตกต่างจากมอเตอร์ทั่ว ๆ ไปคือเมื่อได้รับกำลังไฟฟ้าจะหมุนเพียงเล็กน้อยตามเส้นรอบวงและหยุด แต่สเต็ปเปอร์มอเตอร์จะหมุนด้วยตัวเลข(ฐานสอง)ได้อย่างละเอียดโดยการใช้อุปกรณ์เป็นตัวกำหนดและจัดเก็บตัวเลขเหล่านั้นไว้

สเต็ปเปอร์มอเตอร์สามารถใช้งานในระบบเปิด (Open loop system) นั่นก็คือทำงานได้โดยไม่ต้องมีการป้อนกลับ (Feedback) แต่อย่างไรก็ดีหากต้องการกำหนดตำแหน่งในรอบการหมุนได้อย่างถูกต้องจำเป็นต้องใช้การป้อนกลับไปยังระบบขับและควบคุมให้รับรู้ ปัญหาที่คืออะไรจะใช้เป็นตัวบอกได้ว่าแกนหมุนมาอยู่ในตำแหน่งที่ต้องการแล้วหรือเกิดการผิดพลาดขึ้น (error)

วิธีหนึ่งใช้กันโดยทั่วไปกับสเต็ปเปอร์มอเตอร์ก็คือ การใช้สวิทช์ติดตั้งไว้ที่ตำแหน่งที่ต้องการตรวจจับ (limit switch) เมื่อสเต็ปเปอร์มอเตอร์เริ่มหมุนและหมุนจนกระทั่งถึงตำแหน่งของสวิทช์ตรวจจับ สัญญาณก็จะถูกป้อนกลับเข้าสู่ระบบและทราบการทำงานของสเต็ปเปอร์มอเตอร์ได้ตลอดเวลา ซึ่งโดยปกติในวงจรคอนโทรลเลอร์จะมีการกำหนดจุดอ้างอิงตำแหน่งได้อย่างถูกต้อง

เช่นเดียวกับมอเตอร์ทั่วไป การหมุนของโรเตอร์ (rotor) เกิดจากแรงกระทำของสนามแม่เหล็ก ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นระหว่างโรเตอร์และสเตเตอร์ (stator) ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดวางขั้วแม่เหล็ก (pole) การหมุนทำได้ทั้งแบบต่อเนื่องและกลับทิศทางไปมา โดยกระบวนการทางไฟสถับหรือการจัดวางแปรงถ่าน และการจัดแยกคอมมิวเตเตอร์ และทำการสวิตซ์กำลังไฟฟ้าให้เกิดแรงดึงดูดของแม่เหล็ก (magnetic attraction) ที่ขั้วแม่เหล็กสร้างและหยุดสลับกัน ผลก็คือเกิด สนามแม่เหล็กหมุนขึ้นบน สเตเตอร์โดยการจ่ายกำลังไฟฟ้าที่ละคู่ของขั้วแม่เหล็กในทิศทางตรงกันข้ามไปตลอดเวลา และเมื่อต้องการหยุดหมุนสามารถทำได้โดยหยุดการเกิดขั้วแม่เหล็กที่จุดหนึ่งโดยหยุดการสวิตซ์ซึ่งในลำดับต่อไปเสีย การหมุนกลับทิศทางก็ทำได้เช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว เพียงแต่ทำการสวิตซ์กำลังไฟฟ้าให้เกิดสนามแม่เหล็กหมุนในทิศทางกลับกัน หรือกลับลำดับการสวิตซ์ของมัน

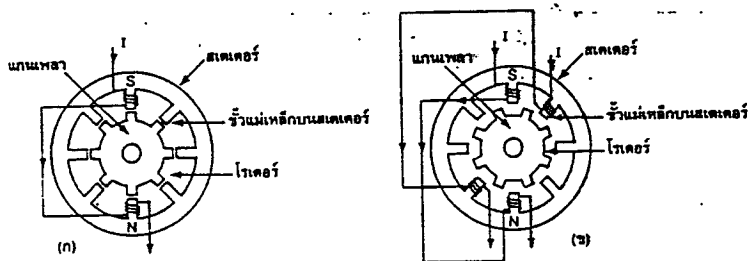
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างของขั้วแม่เหล็กบนสเตเตอร์ ประกอบขึ้นจากแผ่นเหล็กวงแหวน ที่มีซี่ยื่นออกมา แต่ละซี่ที่ยื่นออกมานั้น จะมีคอยล์พันสวมอยู่ ดังนั้นเมื่อป้อนกระแสไฟฟ้าผ่านคอยล์ทำให้เกิดสนามแม่เหล็กไฟฟ้าขึ้น ด้านตรงข้ามของแต่ละขั้วแม่เหล็ก จะได้รับกระแสไฟฟ้าในขณะเดียวกัน แต่ว่าจะไหลวนในทิศทางตรงกันข้าม ทำให้เกิดสนามแม่เหล็กไฟฟ้าในทิศตรงข้ามขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 2.1 (ก) ดังนั้นถ้าเพิ่มจำนวนของขั้วแม่เหล็กมากขึ้นจะเพิ่มจำนวนของสเต็ปต่อรอบมากขึ้นตามไปด้วย

อย่างไรก็ตามผู้ใช้งานสามารถเพิ่มจำนวนของสเต็ปได้อีกวิธีหนึ่งโดยไม่ต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายใน โดยทำการจ่ายกำลังไฟฟ้าไปยังขั้วแม่เหล็ก 2 ขั้วที่อยู่ใกล้กันในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ โรเตอร์หยุดหมุนอยู่ระหว่างกลางของ 2 ขั้วแม่เหล็กนั้นหรือเคลื่อนที่ไปครึ่งสเต็ปเท่านั้น และวิธีการนี้ยังช่วยให้เกิดแรงบิด (torque) มากขึ้นด้วย ดังแสดงในรูปที่ 2.1 (ข)

สเต็ปเปอร์มอเตอร์โดยทั่วไปมีจำนวนของขั้วแม่เหล็กหรือจำนวนสเต็ปต่อรอบเป็นจำนวนของขั้วแม่เหล็กหรือจำนวนสเต็ปต่อรอบเป็นจำนวนมาก ปกติอยู่ที่ประมาณ 100-400 สเต็ปต่อรอบ การมีจำนวนสเต็ปมาก ๆ นี้ไม่ได้เพิ่มที่จำนวนขั้วแม่เหล็กไฟฟ้าที่สเตเตอร์ แต่ทำได้โดยเพิ่มจำนวนซี่ขั้วแม่เหล็กที่โรเตอร์จำนวนสเต็ปต่อรอบทั้งหมด โดยจะได้จากการคูณจำนวนขั้วแม่เหล็กบนสเตเตอร์ และจำนวน ซี่ที่โรเตอร์ ดังเช่น ถ้ามีขั้วแม่เหล็ก 3 ขั้วบนสเตเตอร์ และ 8 ซี่ขั้วแม่เหล็กบน โรเตอร์สเต็ปเปอร์มอเตอร์ ตัวนี้จะทำงานที่ 24 สเต็ปต่อรอบ หรือหมุนเป็น 15 องศาต่อสเต็ป เป็นต้น

การใช้วงจรดิจิตอลคอนโทรลเลอร์กำหนดการจ่ายกำลังไฟฟ้า เข้าสู่ขดลวดบนสเตเตอร์แบบ ซีควเอนเชียล (sequential) ทำให้สามารถควบคุมการเคลื่อนที่ทุกสเต็ปได้ เช่นเดียวกับการควบคุมใน วงจรดีซีเซอร์โว (DC servo) แต่การควบคุมด้วยดิจิตอลไม่จำเป็นต้องมีการป้อนกลับ การเคลื่อนที่ทุกสเต็ปได้จากการคำนวณจำนวนรอบหรือมุมในการหมุนที่ต้องการ แล้วจึงส่งข้อมูลที่ได้ออกไปควบคุมการหมุนของมอเตอร์ พิกัดในการทำงานอาทิความเร็ว มุมในการเคลื่อนที่ ตำแหน่งของเพลตถูกกำหนดจากข้อมูลที่ส่งมาควบคุม

รูปที่ 2.1 (ก) แสดงสเต็ปเปอร์มอเตอร์ที่มีการต่อวงจรขดลวดภายใน เพื่อกระตุ้นให้เกิดขั้ว

แม่เหล็กขึ้น 1 ขั้ว ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนขดลวดอื่นๆ จะไม่ถูกกระตุ้นเลย (ข) แสดงการต่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงจร ขดลวดแบบกระตุ้นให้เกิดขั้วแม่เหล็กพร้อมกัน 2 ขั้วที่อยู่ใกล้กัน ทำให้โรเตอร์เคลื่อนที่มาหยุดอยู่ระหว่างขั้วแม่เหล็กทั้งสอง

2.1.1 ชนิดของสเต็ปเปอร์มอเตอร์

สเต็ปเปอร์มอเตอร์แบ่งตามพื้นฐานได้เป็น 3 ชนิดคือ วารีเอเบิลรีลักแตนซ์ (variable reluctance: VR) เพอร์มาเนนต์ แมกเน็ต (permanent magnet: PM) และแบบไฮบริด (hybrid)

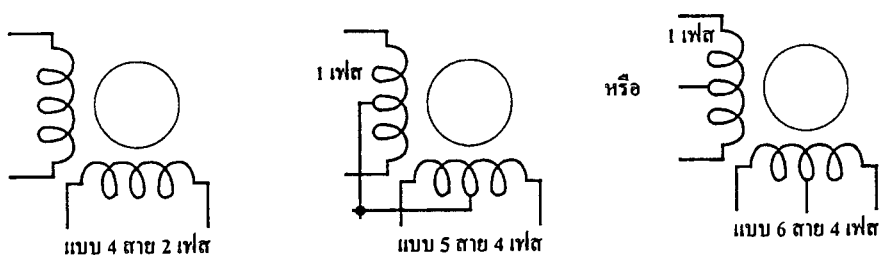
ชนิดวารีเอเบิลรีลักแตนซ์มีโครงสร้างของโรเตอร์แบบมัลติทิวธ (multi-tooth) ทำจากเหล็กอ่อน เราจะทราบได้ว่าเป็นมอเตอร์ชนิดนี้โดยการทดสอบได้ง่าย ๆ คือใช้นิ้วหมุนเพลลาของมอเตอร์ และสังเกตมอเตอร์ชนิดนี้ที่โรเตอร์จะไม่เกิดปรากฏการณ์ทางแม่เหล็ก (magnetism) มันจึงหมุนได้ตลอดโดยไม่ติดขัดแตกต่างจากชนิด PM และชนิดไฮบริดซึ่งมีสนามแม่เหล็กที่โรเตอร์เมื่อหมุนจะรู้สึกขัด ๆ เหมือนเป็นฟันเฟือง สเต็ปเปอร์มอเตอร์ชนิดนี้มีจุดด้อยในเรื่องของความถูกต้องของตำแหน่งและทำงานได้ไม่ดีนักเมื่อมีสเต็ปในการหมุนสูง

ชนิดเพอร์มาเนนต์แมกเน็ต มีโครงสร้างของโรเตอร์แบบเรียบไม่มีขั้วแม่เหล็ก และบนโรเตอร์จะเป็นแบบแม่เหล็กถาวรการควบคุมทำได้โดยป้อนกระแสกระตุ้นที่ขดลวดบนสเตเตอร์ เช่น ถ้าเป็น สเตเตอร์แบบ 4 เฟสจะมีขั้วแม่เหล็กอยู่ 4 ขั้วซึ่งมีคอยล์พันอยู่แยกจากกัน ขั้วแม่เหล็กบนสเตเตอร์เมื่อป้อนกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ขดลวด และโรเตอร์จะอยู่คงที่ที่ขั้วแม่เหล็กบนสเตเตอร์นั้นถึงแม้ว่าจะไม่ป้อนกระแสไฟฟ้าอีกต่อไป ทำให้เกิดเป็นแรงยึดเหนี่ยวขึ้น สเต็ปเปอร์มอเตอร์ชนิดนี้มีข้อดีในเรื่องของความถูกต้องของตำแหน่ง และความเร็วมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับชนิดอื่น

ชนิดไฮบริดเป็นชนิดที่นิยมใช้งานกันมากที่สุด โดยเฉพาะนำมาใช้กับงานอย่างมากในอุปกรณ์ที่ใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดไฮบริดมีโครงสร้างภายในซึ่งได้จากการรวบเอาโครงสร้างของสเตเตอร์ชนิดวารีเอเบิลรีลักแตนซ์ และโครงสร้างของโรเตอร์จากชนิดเพอร์มาเนนต์แมกเน็ตมาประกอบเข้าด้วยกันจึงทำให้เป็นมอเตอร์ชนิดที่มีแรงยึดเหนี่ยวสูง มีแรงบิดดีและผลักได้ดีซึ่งมีความคงที่และทำงานได้ดี ถึงแม้ว่าจะมีสเต็ปต่อรอบในการหมุนสูง

การพันขดลวด หรือ คอยล์ บนสเต็ปเปอร์มอเตอร์ มีอยู่ 2 วิธีคือ แบบไบโพลาร์ (bipolar) และแบบยูนิโพลาร์ (unipolar) ดังแสดงในรูปที่ 2.2

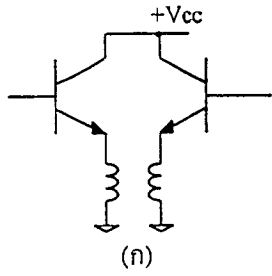
สเต็ปเปอร์มอเตอร์แบบไบโพลาร์มีการพันขดลวด 1 ขดบนแต่ละขั้วแม่เหล็กของสเตเตอร์ ขั้วแม่เหล็กที่เกิดขึ้นบนสเตเตอร์ถูกกำหนดโดยทิศทางของกระแสไฟฟ้า และสามารถทำให้เกิดขั้วแม่เหล็กในทิศทางตรงข้ามได้โดยการกลับทิศทางไหลของกระแสไฟฟ้า ซึ่งการกำหนดทิศทางไหลและการกลับทิศทางของกระแสไฟฟ้าทำได้โดยการใช้วงจรสวิตซ์กลับขั้วไฟฟ้า

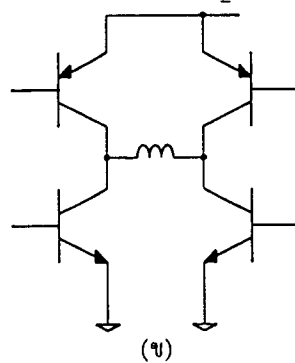
รูปที่ 2.2 แสดงการพันขดลวด บนสเตเตอร์ของสเต็ปเปอร์มอเตอร์ ด้านซ้ายเป็นแบบ ไบโพลาร์ ซึ่งมีทั้งแบบ 5 สาย และ 6 สาย 4 เฟส

สำหรับยูนิโพลาร์จะมีการพันขดลวด 2 ขด บนแต่ละขั้วแม่เหล็กของสเตเตอร์ ซึ่งแต่ละขดจะทำให้เกิดขั้วแม่เหล็กในทิศทางตรงข้ามกัน การกลับขั้วแม่เหล็กเปลี่ยนไปมาทำได้โดยการสวิตชิงกระแสไฟฟ้าจากขดลวดขดหนึ่งไปยังอีกขดหนึ่งแทนเท่านั้น โดยปกติขดลวดทั้งสองจะมีการเชื่อมต่อกันหรือมีจุดร่วม เพื่อลดจำนวนของสายไฟที่ต่อจากมอเตอร์ วงจรจ่ายกำลังไฟฟ้าของมอเตอร์แบบ ยูนิโพลาร์ทำได้ง่ายกว่าชนิดไบโพลาร์ เพราะมันต้องการเพียงสวิตช์ธรรมดาในการเปิดและปิดกำลังไฟฟ้าให้กับขดลวดบนสเตเตอร์ ในทิศทางที่ต้องการให้หมุนได้ทันที รูปที่ 2.3 แสดงวงจรจ่ายกำลังไฟฟ้าซึ่งใช้ทรานซิสเตอร์ทำหน้าที่ เป็นตัวสวิตชิงให้กับสเต็ปเปอร์มอเตอร์ที่มีการพันขดลวดทั้ง 2 แบบ จะเห็นได้ว่าในแบบของยูนิโพลาร์เป็นวงจรที่ง่ายและไม่มีความซับซ้อนเลย

อย่างไรก็ตามการพันขดลวดแบบยูนิโพลาร์ ก็มีจุดด้อยตรงที่การพันแบบนี้ จำทำให้เกิดแรงบิดน้อยกว่าแบบไบโพลาร์ เพราะจะมีเพียงครึ่งหนึ่งขดลวดที่ถูกกระตุ้น ให้ทำงานเท่านั้นในระยะเวลาหนึ่งการพิจารณาว่าสเต็ปเปอร์มอเตอร์ตัวใด มีการพันขดลวดแบบใดสังเกตได้ง่าย โดยถ้าเป็นแบบไบโพลาร์จะมีสายไฟต่อออก จากมอเตอร์เพียง 4 สาย และถ้าเป็นแบบ ยูนิโพลาร์จะมี 5 หรือ 6 สาย หรือทราบได้โดยการอ่านป้าย (name plate) ที่ติดอยู่กับมอเตอร์ก็ได้

(ก)

(ข)

รูปที่ 2.3 แสดงวงจรจ่ายกำลังไฟฟ้าให้กับสเต็ปเปอร์มอเตอร์ทั้ง 2 แบบ

(ก) สำหรับชนิดยูนิโพลาร์ ซึ่งใช้ TR. สวิตช์เพียงตัวเดียวต่อหนึ่งขดลวด

(ข) สำหรับชนิดไบโพลาร์ ซึ่งต้องใช้ TR. สวิตช์ 4 ตัวต่อหนึ่งขดลวด

2.1.2 การกระตุ้นและควบคุมการหมุนของสเต็ปเปอร์มอเตอร์

การกระตุ้นแบบควบคุมการหมุนของมอเตอร์ให้เคลื่อนที่ไปแต่ละสเต็ปทำได้โดยจ่ายกำลังไฟฟ้าไปยังขดลวดแต่ละขดบนสเตเตอร์ ซึ่งต้องป้อนเป็นแบบซีแควนเชียลในรูปแบบที่ถูกต้องด้วย แบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ แบบเวฟ (wave) แบบ 2 เฟส (two phase) และแบบครึ่งสเต็ป (half step) ทั้ง 3 แบบต่างก็มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันออกไป

แบบเวฟเป็นการกระตุ้นรูปแบบที่ง่ายที่สุด โดยทำการกระตุ้นขดลวดทีละขดในเวลาหนึ่ง และเรียงถัดกันไป ดังเช่น ขดที่ 1, 2, 3, 4, 1 หรือ 1, 4, 3, 2, 1 ขึ้นอยู่กับทิศทางที่ต้องการให้หมุน ดังนั้นจึงมี ขดลวดเพียงขดเดียวในเวลาหนึ่งที่ถูกกระตุ้นเท่านั้น วงจรกระตุ้นแบบเวฟจึงมีราคาถูกและง่าย ขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ แสดงดังในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบเวฟ

สเต็ปที่	เฟสที่ 1	เฟสที่ 2	เฟสที่ 3	เฟสที่ 4
1	ทำงาน	-	-	-
2	-	ทำงาน	-	-
3	-	-	ทำงาน	-
4	-	-	-	ทำงาน

แบบ 2 เฟสเป็นการกระตุ้นอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งคล้ายกับแบบเวฟ แต่การกระตุ้นแบบนี้จะทำการกระตุ้นโดยจ่ายกำลังไฟฟ้าไปที่ขดลวด 2 ขด ที่อยู่ใกล้กันในเวลาเดียวกัน และเรียงถัดกันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นเดียวกับแบบเวฟคือ ขดลวดที่ถูกกระตุ้น 12 , 23 ,34 ,41 ,12 หรือ 14, 43, 32, 21,14 ขึ้นอยู่กับทิศทางการหมุนการเพิ่มจำนวนของขดลวดที่ถูกกระตุ้นนี้ทำให้เพิ่มแรงบิดได้มากกว่าแบบเวฟ โรเตอร์จะเคลื่อนที่ด้วยแรงดึงอย่างเต็มแรงจาก 2 ขดลวดที่ถูกกระตุ้นพร้อมกัน และต่อไปด้วยแรงดึงจากอีก 2 ขดลวดถัดไป สำหรับ ข้อเสียก็คือการกระตุ้นแบบนี้ต้องใช้แหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้ามากขึ้น ขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ แสดงใน ตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบ 2 เฟส

สเต็ปที่	เฟสที่ 1	เฟสที่ 2	เฟสที่ 3	เฟสที่ 4
1	ทำงาน	ทำงาน	-	-
2	-	ทำงาน	ทำงาน	-
3	-	-	ทำงาน	ทำงาน
4	ทำงาน	-	-	ทำงาน

แบบครึ่งสเต็ปเป็นรูปแบบที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการกระตุ้นแบบ เวฟและ แบบ 2 เฟสเพื่อเพิ่มจำนวนของสเต็ปต่อรอบอีกเท่าตัวหนึ่งในระบบนี้จะทำการกระตุ้นขดลวดเรียงกันไปเป็นลำดับดังนี้ ขดลวดที่ถูกกระตุ้น 1, 12, 2, 23 3, 34 ,4 ,41, 1 หรือในการหมุนอีกทิศทางหนึ่งจะได้เป็น 1, 14, 4 ,43 ,3, 32, 2, 21, 1 แรงบิดที่ได้จากการกระตุ้นแบบนี้จะเพิ่มขึ้นอีกเพราะช่วงสเต็ปมีระยะสั้นลงและต่อละ สเต็ปเกิดแรงดึงจากขดลวด 2 ขดที่ถูกกระตุ้นพร้อมกัน ความถูกต้องของตำแหน่งมีเพิ่มมากขึ้น แต่ต้องพึงระวังไว้อีกประการหนึ่ง ว่าเมื่อกระตุ้นให้ทำงานในรูปแบบนี้ จะต้องทำการหมุนถึง 2 สเต็ปจึงจะได้ เท่ากับ 1 สเต็ปเต็มเหมือนกับในการควบคุม 2 แบบแรก สำหรับแหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้าต้องใช้เทียบเท่ากับแบบ 2 เฟสจึงจะเพียงพอ ขั้นตอนการทำงาน ต่าง ๆ แสดงดังในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงขั้นตอนการกระตุ้นขดลวดแต่ละเฟสแบบครึ่งสเต็ป

สเต็ปที่	เฟสที่ 1	เฟสที่ 2	เฟสที่ 3	เฟสที่ 4
1	ทำงาน	-	-	-
2	ทำงาน	ทำงาน	-	-
3	-	ทำงาน	-	-
4	-	ทำงาน	ทำงาน	-
5	-	-	ทำงาน	-
6	-	-	ทำงาน	ทำงาน
7	-	-	-	ทำงาน
8	ทำงาน	-	-	ทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 LED กำลังสูง ที่ให้แสงย่านใกล้อินฟราเรด

รอยต่อ P-N ของ LED เป็นแหล่งกำเนิดโฟตอนที่ยอดเยี่ยมมาก สมัยแรกๆ ได้มีการค้นพบว่ารอยต่อแกลเลียมอาร์เซไนด์ (GaAs) ซึ่งให้แสงย่านใกล้อินฟราเรด ทำให้เกิดโฟตอน 88 ตัวต่ออิเล็กตรอน 100ตัว เป็นประสิทธิภาพควอนตัมที่น่าทึ่งไม่น้อยทีเดียว

แต่ปัญหาก็มีจนได้ เนื่องจากโฟตอนที่ปล่อยออกมาจากรอยต่อ ส่วนหนึ่งโดนสกัดกั้นโดยกรอบของชั้นสารเอท์พุตจริงๆ จึงน้อยกว่า 88 เปอร์เซ็นต์

อีกส่วนหนึ่งในการแผ่รังสีจากรอยต่อ ก็ถูกดูดกลืนไปโดยตัวไดโอดเองและยังมีการแผ่รังสีบางส่วนที่กระทบผิวไดโอดด้วยมุมที่มากกว่ามุมวิกฤติ (Critical angle) จึงโดนสะท้อนไปยังไดโอดทำให้เกิดการสูญเสียด้วย

ปัญหาเรื่องมุมวิกฤติ เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

อากาศมีดัชนีหักเหเท่ากับ 1 (หรือ 1.0003 เมื่อเทียบกับสุญญากาศ) ดัชนีหักเหของเพชรคือ 2.42 ในขณะที่ GaAs มีดัชนีการหักเหของแสงเท่ากับ 3.5 ซึ่งเป็นหนึ่งในสารเพียงไม่กี่ชนิดที่มีดัชนีของ การหักเหมากกว่าเพชร ความแตกต่างของดัชนีการหักเหทำให้เกิดการแผ่รังสีของแสงที่เกิดขึ้นภายในชั้นสาร GaAs เมื่อกระทบผิวที่ติดต่อกับอากาศภายนอกมีมุมวิกฤติ 16 องศา หากมุมตกกระทบที่รอยต่อที่ผิวมากกว่า 16 องศา แสงนั้นจะถูกสะท้อนกลับมายังชั้นสาร ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า ปรากฏการณ์สะท้อนกลับภายใน (Total internal reflection)

วิธีลดความไม่สมคลุ้ยระหว่างดัชนีการหักเหของแสงมีอยู่หลายวิธี

วิธีหนึ่งเป็นของเท็กซัสอินสตรูเมนต์คือ ทำผิวหน้าของชั้นไดโอดเป็นรูปโดม ทำให้แสงจากภายในมายังผิวต่อระหว่างอากาศและ GaAs ด้วยมุมที่ไม่เกิน 16 องศา วิธีนี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงกว่าชั้นไดโอดแบบแบนราบประมาณ 10 เท่า

การผลิตไดโอดแบบโดมนี้มีราคาค่อนข้างแพง แล้วยังต้องการสาร GaAs มากกว่าแบบแบนราบด้วย จึงมีการใช้อีพ็อกซีเคลือบไดโอด เพื่อทำดัชนีการหักเหของแสงสมคลุ้ยดัชนีการหักเหของสารเคลือบนี้มีค่าตั้งแต่ 1.4 ถึง 1.8 แม้ว่าจะไม่เท่ากับดัชนีหักเหของ GaAs (3.5) ก็ตาม แต่ก็คุ้มค่าใกล้เคียงมากกว่าอากาศ

ส่วน LED ที่ทำจากแกลเลียมฟอสไฟด์ (GaP) ที่ให้แสงสีเขียวและมีมุมวิกฤติ 17.7 องศา การเคลือบไดโอดด้วยอีพ็อกซีที่มีดัชนีหักเห 1.66 ทำให้เพิ่มมุมวิกฤติเป็น 30.3 องศา และทำให้การเปล่งแสงจากไดโอดเพิ่ม ขึ้นอีก 2.5 เท่า

หันมาพิจารณาถึงแสงที่ปล่อยออกมาจากขอบของสารที่ใช้ในการสร้าง LED ในสมัยแรกๆ นั้นแสงส่วนนี้จะสูญเสียไปถ้าชั้นสารถูกวางไว้ในกรอบโลหะ ปัจจุบัน LED ส่วนใหญ่จึงถูกวางไว้ในตัวสะท้อน (reflectors) ตัวเล็กๆ ตัวสะท้อนนี้จะสะท้อนแสงที่เปล่งจากขอบของชั้นสารออกมาสู่ภายนอก

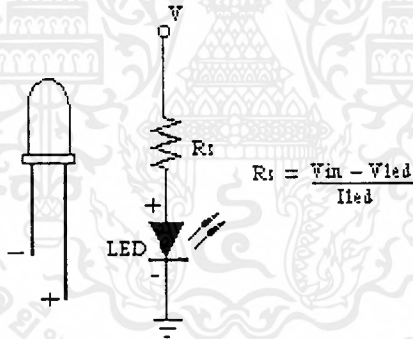
2.2.1 คุณสมบัติของ LED อินฟราเรด

แรงดันตกคร่อมที่รอยต่อ P-N ของไดโอด ต้องมีค่ามากกว่าแรงดันเทอร์ชโฮลต์จึงสามารถทำให้ ไดโอดนำกระแสได้ สำหรับซิลิคอนไดโอดแรงดันทำงานมีค่าประมาณ 0.6 โวลต์ ส่วน LED ที่ให้แสงในย่านมองเห็นได้ถ้าทำจากสาร GaP ซึ่งให้แสงสีเขียว จะมีค่าแรงดันทำงานประมาณ 2.1 ถึง 2.8 โวลต์ ถ้าเป็น LED ที่ทำจาก AlGaAs ให้แสงสีแดง มีแรงดันทำงาน 1.75 ถึง 2.5 โวลต์ ส่วน LED ที่ให้แสงใกล้ย่านอินฟราเรดทำจากสาร GaAs มีแรงดันทำงาน 1.5 โวลต์ โดยให้แสงมีความยาวคลื่น 940 นาโนเมตร และ ถ้าทำจาก AlGaAs จะได้แสงความยาวคลื่น 880 นาโนเมตร ที่แรงดัน 1.75 โวลต์

พลังงานที่ได้จากการเปล่งแสงของ LED หาได้จากกระแสไบแอสตรงของไดโอด และต้องระมัดระวังไม่ให้กระแสส่วนนี้มีค่าสูงจนเกิดความร้อนจะทำอันตรายต่อชิ้นไดโอด

สิ่งจำเป็นในการใช้งาน LED อย่างต่อเนื่องคือ การต่อตัวต้านทานอนุกรมที่เหมาะสม เพื่อจำกัดกระแส ดังรูปที่ 2.5 แสดงการจำกัดกระแสเบื้องต้นของ LED โดยการคำนวณตามสูตร

หากใช้กระแสเกินพิกัดจะทำให้อายุการใช้งานสั้นลง LED กำลังสูงต้องยึดติดกับแผ่นระบายความร้อนเสมอเมื่อใช้กับกระแสเกินระดับปกติ

รูปที่ 2.4 การจำกัดกระแสของ LED เบื้องต้น

2.3 คุณสมบัติทั่วไปของไมโครคอนโทรลเลอร์ MCS-51

คุณสมบัติทั่วไปที่สำคัญของไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51

- เป็นไมโครคอนโทรลเลอร์ขนาด 8 บิต
- มีวงจรรอสซิลเลเตอร์และวงจรมลิตสัญญาณนาฬิกาภายในไอซี
- มีขาสัญญาณอินพุตเอาต์พุตจำนวน 32 บิต
- สามารถเชื่อมต่อหน่วยความจำข้อมูลภายนอก (external data memory) โดยอ้างตำแหน่งแอดเดรสได้ถึง 64 K

- สามารถเชื่อมต่อหน่วยความจำโปรแกรมภายนอก (external program memory) โดยอ้างตำแหน่งแอดเดรสได้ถึง 64 K
- มีหน่วยความจำโปรแกรมภายในตัว (on-chip program memory) ขนาด 4 K โดยเฉพาะเบอร์ 8052 จะมีหน่วยความจำในส่วนนี้ถึง 8 K สำหรับเบอร์ 8031 และ M8032 จะไม่มีหน่วยความจำในส่วนนี้
- มีหน่วยความจำข้อมูลภายในตัว (on chip data memory) ขนาด 128 ไบต์ โดยเฉพาะเบอร์ 8032 และ 8052 จะมีหน่วยความจำในส่วนนี้ถึง 256 ไบต์
- หน่วยความจำข้อมูลภายในบางส่วนสามารถเข้าถึงข้อมูลระดับบิตได้ด้วย ทำให้การควบคุมหรือการตรวจสอบสถานะบิตทำได้ง่าย ส่งผลให้การเขียนโปรแกรมทำได้ง่ายมากขึ้น
- มีไทเมอร์ / เคาน์เตอร์ (timer / counter) ขนาด 16 บิต จำนวน 2 ตัว โดยเฉพาะเบอร์ 8032 หรือ 8052 จะมีไทเมอร์ / เคาน์เตอร์จำนวน 3 ตัว
- การอินเตอร์รัปต์สามารถทำได้จาก 5 แหล่งกำเนิดโดยเฉพาะเบอร์ 8032 และ 8052 จะทำการอินเตอร์รัปต์ได้จาก 6 แหล่งกำเนิด โดยการอินเตอร์รัปต์ยังสามารถจัดระดับความสำคัญได้เป็น 2 ระดับ
- มีพอร์ตสื่อสารอนุกรมภายในตัวเอง ซึ่งทำงานเป็นแบบฟูลดูเพล็กซ์ (full duplex)
- มีคำสั่งในการคำนวณทางคณิตศาสตร์และทางตรรกศาสตร์
- คำสั่งโดยส่วนใหญ่ใช้เวลาการทำงานเพียง 1 ไมโครวินาที เมื่อใช้คริสตอลความถี่ 12 เมกะเฮิร์ตซ์
- ต้องการแหล่งจ่ายไฟ 5 โวลต์ เพียงชุดเดียว

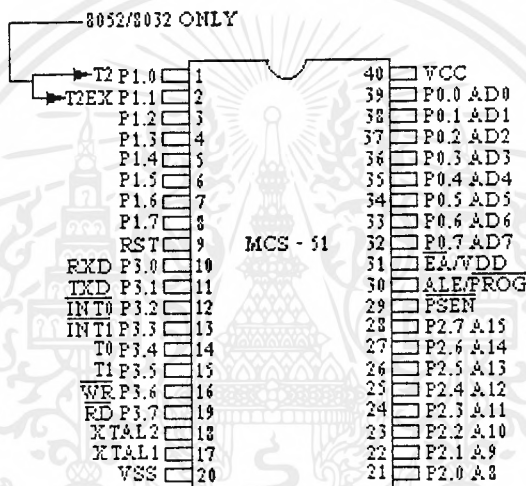
2.3.1 โครงสร้างภายนอกของ MCS-51

ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51 ทุกเบอร์จะมีตำแหน่งขาพื้นฐานที่เหมือนกัน ดังแสดงในรูปที่ 2.5 สำหรับหน้าที่การใช้งานของแต่ละขามีดังนี้

- ขา Vcc เป็นขาป้อนแรงดันไฟเลี้ยง + 5 โวลต์
- ขา Vss เป็นขากาวด์
- ขาพอร์ต 0 (Port 0) มี 8 ขาได้แก่ขา P0.0 – P0.7 เป็นขาพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแบบ 2 ทิศทางสำหรับใช้งานทั่วไป โดยถ้าใช้งานเป็นอินพุตเอาต์พุตพอร์ตต้องทำการเขียนค่า 1 ไปยังแต่ละบิตของพอร์ต เพื่อกำหนดให้ขาพอร์ตเหล่านั้นอยู่ในสถานะปล่อยลอย ซึ่งในสถานะนี้เองที่สามารถนำมาใช้เป็นพอร์ตอินพุตอิมพีแดนซ์สูงได้ นอกจากพอร์ตนี้จะใช้งานเป็นพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแล้วมันยังถูกใช้งานติดต่อกับหน่วยความจำภายนอกด้วย โดยทำหน้าที่ในการกำหนดตำแหน่งแอดเดรสไบต์ต่ำ (A0 – A7) ซึ่งจะใช้งานเป็นแบบมัลติเพล็กซ์กับการรับส่งข้อมูลขนาด 8 บิต (D0 – D7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขาพอร์ต 1 (Port 1) มี 8 ขา ได้แก่ขา P1.0 – P1.7 เป็นขาพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแบบ 2 ทิศทาง สำหรับใช้งานทั่วไป โดยถ้าใช้งานเป็นอินพุตพอร์ตต้องทำการเขียนค่า 1 ไปยังแต่ละบิตของพอร์ต เพื่อกำหนดให้เป็นพอร์ตอินพุต นอกจากนี้สำหรับเบอร์ 8032 และ 8052 ขาพอร์ต P1.0 และ P1.1 จะถูกนำมาใช้งานเป็นขา T2 และ T2EX ตามลำดับด้วย
- ขาพอร์ต 2 (Port 2) มี 8 ขา ได้แก่ขา P2.0 – P2.7 เป็นขาพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแบบ 2 ทิศทางสำหรับใช้งานทั่วไป โดยถ้าใช้งานเป็นอินพุตพอร์ตต้องทำการเขียนค่า 1 ไปยังแต่ละบิตของพอร์ตเพื่อกำหนดให้เป็นพอร์ตอินพุต นอกจากนี้พอร์ตนี้จะใช้งานเป็นพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแล้วมันยังถูกใช้งานในการติดต่อกับหน่วยความจำภายนอกด้วย โดยทำหน้าที่ในการกำหนดตำแหน่งแอดเดรสไบต์สูง (A0 – A15)

รูปที่ 2.5 แสดงการจัดตำแหน่งขาต่างๆของไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51

- ขาพอร์ต 3 (Port 3) มี 8 ขา ได้แก่ขา P3.0 – P3.7 เป็นขาพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแบบ 2 ทิศทางสำหรับใช้งานทั่วไป โดยถ้าใช้งานเป็นอินพุตพอร์ตต้องทำการเขียนค่า 1 ไปยังแต่ละบิตของพอร์ต เพื่อกำหนดให้เป็นพอร์ตอินพุตนอกจากพอร์ตนี้จะใช้งานเป็นพอร์ตอินพุตเอาต์พุตแล้วมันยังถูกใช้งานในหน้าที่พิเศษต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 2.4

ขาพอร์ต	หน้าที่พิเศษ
P3.0	RXD (serial input port)
P3.1	TXD (serial output port)
P3.2	INT0 (external interrupt 0)

P3.3	INT1 (external interrupt 1)
P3.4	T0 (Timer 0 external input)
P3.5	T1 (Timer 1 external input)
P3.6	WR (external data memory write strobe)
P3.7	RD (external data memory read strobe)

ตารางที่ 2.4 แสดงหน้าที่พิเศษของแต่ละขาของพอร์ต P3

- ขารีสต (RST) ใช้สำหรับรีเซ็ตการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์ โดยการรีเซ็ตต้องคงสถานะเป็น 1 อย่างน้อยนาน 2 แมกซีนไซเคิล ในขณะที่ออสซิลเลเตอร์ยังทำงานอยู่
- ขา ALE/PROG เป็นขาสัญญาณเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการแลตช์ (latch) ค่าตำแหน่งแอดเดรสไบต์ต่ำ (Address Latch Enable) เมื่อต้องการติดต่อกับหน่วยความจำภายนอก นอกจากนี้ขานี้ยังทำหน้าที่เป็นอินพุตรับพัลส์ในการโปรแกรม (program pulse input) ในส่วนของหน่วยความจำ EPROM สำหรับไมโครคอนโทรลเลอร์ในตระกูล MCS-51 ที่มีหน่วยความจำโปรแกรมภายในเป็น EPROM
- ขา PSEN (Program Store Enable) ทำหน้าที่เป็นสัญญาณสโตรบเพื่ออ่านคำสั่งจากหน่วยความจำโปรแกรมภายนอก เมื่อไมโครคอนโทรลเลอร์ประมวลผลคำสั่งจากหน่วยความจำภายนอก ขานี้จะส่งสัญญาณสโตรบจำนวน 2 ครั้งในแต่ละแมกซีนไซเคิล แต่ในขณะที่ติดต่อกับหน่วยความจำข้อมูลภายนอกจะไม่มีส่งสัญญาณสโตรบแต่อย่างใด
- ขา EA/VPP (External Access enable/VPP) เป็นขาสำหรับการเลือกใช้หน่วยความจำโปรแกรมจากภายในหรือภายนอก โดยถ้ามีสถานะเป็น 0 จะหมายถึงให้ไมโครคอนโทรลเลอร์รับคำสั่งจากหน่วยความจำภายนอกที่ตำแหน่งแอดเดรส 0 – 0FFFH (0-1FFFH ถ้าเป็นเบอร์ 8052) อย่างไรก็ตามถ้าบิตป้องกัน (security bit) ในหน่วยความจำ EPROM ถูกโปรแกรมไว้ ไมโครคอนโทรลเลอร์จะไม่รับคำสั่งจากหน่วยความจำภายนอกเลย นอกจากนี้ขานี้ยังทำหน้าที่รับแรงดันไฟสำหรับการโปรแกรม (Vpp) ขนาด 21 โวลท์เพื่อใช้ในระหว่างการโปรแกรม EPROM
- ขา XTAL1 และขา XTAL2 เป็นขาอินพุตของวงจรอินเวอร์ตออสซิลเลเตอร์แอมพลิไฟเออร์ (inverting oscillator amplifier) สำหรับใช้ต่อร่วมกับคริสตอลภายนอก

2.3.2 การจัดหน่วยความจำ

ในไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51 แบ่งชนิดหรือหน้าที่ของหน่วยความจำออกเป็น 2 ส่วนคือหน่วยความจำโปรแกรม (program memory) และหน่วยความจำข้อมูล (data memory) หน่วยความจำโปรแกรม จะใช้สำหรับเก็บโปรแกรมควบคุมการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์ ซึ่งบางเบอร์จะมีหน่วยความจำในส่วนนี้อยู่ภายในตัว โดยอาจจะมีขนาดไม่เท่ากัน หรือเป็นหน่วยความจำ ต่างชนิดกัน เช่น บางเบอร์เป็น ROM และบางเบอร์อาจเป็น EPROM และบางเบอร์อาจไม่มีหน่วยความจำในส่วนนี้เลย โปรแกรมการทำงานจะถูกเก็บไว้ยังหน่วยความจำโปรแกรมภายนอกทั้งหมด

สำหรับหน่วยความจำข้อมูล จะใช้สำหรับเก็บข้อมูลหรือค่าตัวแปรต่างๆ จากการทำงานของโปรแกรม ซึ่งใน MCS-51 ทุกเบอร์จะมีหน่วยความจำในส่วนนี้อยู่จำนวนหนึ่ง แต่อาจมีขนาด มากน้อยต่างกันไปในแต่ละเบอร์

2.3.3 หน่วยความจำโปรแกรม

หน่วยความจำโปรแกรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ หน่วยความจำโปรแกรมภายในและหน่วยความจำโปรแกรมภายนอก หน่วยความจำโปรแกรมภายในจะถูกเลือกใช้งานถ้าขาสัญญาณ EA มีค่าเป็น 1 โดยจะถูกใช้งานในช่วงแอดเดรส 0 – 0FFFH (หรือช่วงแอดเดรส 0 – 1FFFH ในเบอร์ 8052) นอกเหนือจากช่วงแอดเดรสนี้จะใช้หน่วยความจำโปรแกรมภายนอกทั้งหมด ในกรณีตรงกันข้ามถ้าขาสัญญาณ EA มีค่าเป็น 0 ในช่วงแอดเดรส 0 – 0FFFH (หรือช่วงแอดเดรส 0 – 1FFFH ในเบอร์ 8052) จะถูกใช้จากหน่วยความจำภายนอก หรือกล่าวได้ว่าถ้าขาสัญญาณ EA มีค่าเป็น 0 จะเป็นการเลือกใช้ หน่วยความจำโปรแกรมภายนอกทั้งหมดตลอดช่วงแอดเดรส

2.3.4 หน่วยความจำข้อมูล

หน่วยความจำข้อมูลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือ หน่วยความจำข้อมูลภายในและหน่วยความจำข้อมูลภายนอก สำหรับหน่วยความจำข้อมูลภายในยังแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อยคือ ส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลทั่วไปและส่วนที่ใช้เป็นรีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษหรือ SFR (Special Function Register) โดยส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลทั่วไปจะถูกใช้สำหรับเก็บข้อมูลหรือค่าตัวแปรต่าง ๆ จากการทำงานของโปรแกรม ส่วนรีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษจะถูกใช้งานเป็นรีจิสเตอร์ควบคุมการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์

ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS - 51 ทุกเบอร์จะมีหน่วยความจำข้อมูลภายในขนาด 128 ไบต์เป็นอย่างน้อย และบางเบอร์อาจมีถึงขนาด 256 ไบต์

2.3.5 รีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษ (SFR)

รีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษมีบทบาทอย่างมากในการควบคุมการทำงานของไมโครคอนโทรลเลอร์และทำให้การเขียนโปรแกรมสามารถทำได้สะดวกมากขึ้น รีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษทำหน้าที่สำคัญคือ ควบคุมการทำงานในส่วนต่าง ๆ ภายในไมโครคอนโทรลเลอร์และทำหน้าที่แสดงสถานะการทำงาน ซึ่งในรีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษบางตัวยังสามารถเข้าถึงได้ในระดับบิต (bit addressable) ด้วย

2.3.6 รีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไป

รีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไปมีไว้สำหรับให้ผู้เขียนโปรแกรมสามารถนำข้อมูลไปพักไว้ชั่วคราวหรือใช้งานทั่วไปได้ตามต้องการ ซึ่งรีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไปนี้มีอยู่ด้วยกัน 8 ตัวคือรีจิสเตอร์ R0 – R7 โดยที่ รีจิสเตอร์ทั้ง 8 ตัวถูกจัดให้อยู่รวมกันและมีให้เลือกใช้ถึง 4 แบนก์ (bank) นั่นคือมีรีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไปถึง 32 ตัวให้ใช้งาน เพียงแต่การเลือกใช้รีจิสเตอร์ R0 – R7 ในแบนก์ใดแบนก์หนึ่งจะถูกกำหนดจากบิต RS0,RS1 ในรีจิสเตอร์หน้าที่พิเศษ PSW ดังนั้นการเลือกใช้จึงเลือกได้เพียงแบนก์เดียวในขณะใดขณะหนึ่ง อย่างไรก็ตามค่าข้อมูลที่เก็บไว้ในรีจิสเตอร์แบนก์ใดก็ตามที่มีชื่อเดียวกันแต่อยู่คนละแบนก์จะไม่มีผลซึ่งกันและกันเลย ทำให้ผู้เขียนโปรแกรมใช้งานรีจิสเตอร์ทั่วไปนี้ได้ทั้ง 32 ตัวอย่างเต็มที่และไม่ยุ่งยากในการเขียนโปรแกรม

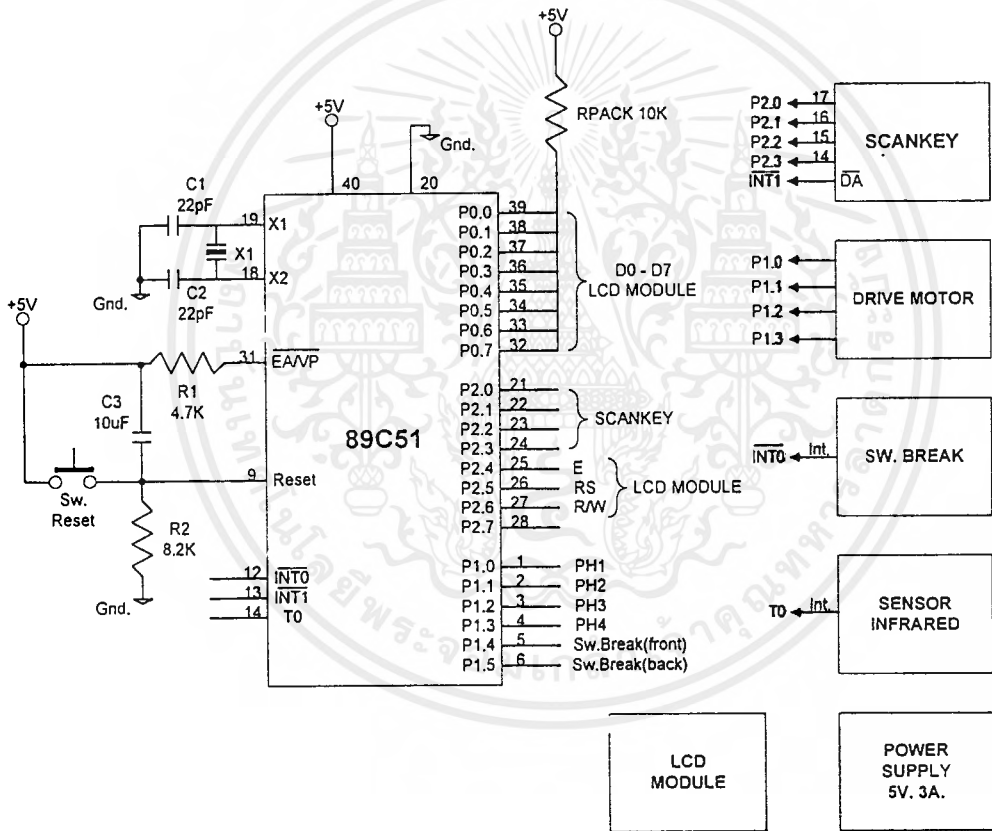
สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บทที่ 3

องค์ประกอบโดยรวมของระบบและการทำงาน

3.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของระบบ

จากหลักการเบื้องต้นและคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้นมา เขียนเป็นบล็อกไดอะแกรมที่แบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ ตามรูปที่ 3.1 และเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจจะอธิบายการทำงานแยกส่วนกันไป

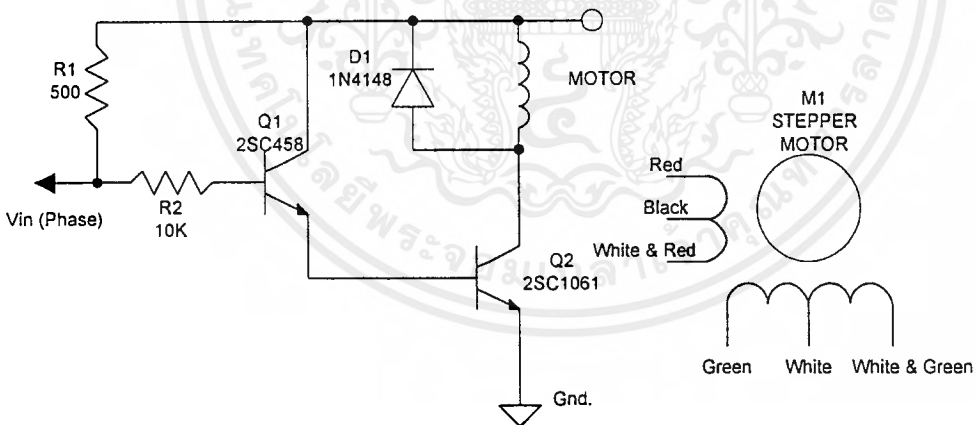
รูปที่ 3.1 บล็อกไดอะแกรมของระบบ

3.2 ภาคประมวลผล

จากบล็อกไดอะแกรมจะเห็นว่าเราจะใช้ IC ประมวลผลเบอร์ 89C51 ซึ่งมีหลักการทำงานที่ง่าย และเขียนโปรแกรมควบคุมที่ง่ายต่อการเข้าใจ โดยตามรูปที่ 3.1 มีหลักการทำงานคือ 89C51 จะรอรับ ข้อมูลจากภาคสแกนคีย์ โดยภาค สแกนคีย์ จะส่งสัญญาณ อินเตอร์รัปต์ ออกมาเมื่อมีการกดคีย์ และก็จะส่งข้อมูลคีย์ ที่กดออกมาส่งต่อไปยัง PORT 2.0 – 2.3 และเมื่อ 89C51 ได้รับสัญญาณอินเตอร์รัปต์ ก็จะกระโดดไปยังโปรแกรมของอินเตอร์รัปต์ของภาคสแกนคีย์ เพื่อดูว่าเป็นข้อมูลของคีย์อะไร แล้วทำตาม คำสั่งนั้น

ส่วนตรวจรับสัญญาณอินเตอร์รัปต์ ของภาคสวิทช์เบรค นั้น ที่ตัว 89C51 จะใช้ขาสัญญาณอินเตอร์รัปต์คือ INTO เพื่อคอยเช็คว่าการดันหลอดคิดหมดหลอดหรือยัง และส่วนของภาคเซ็นเซอร์อินฟราเรดนั้น เราจะใช้ขาสัญญาณ T0 เพื่อคอยเช็คว่ามีปริมาณของเหลวเหลืออยู่ในหลอดเท่าไรและยังภาคแสดงผลนั้น ไมโครคอนโทรลเลอร์จะส่งข้อมูลออกไปแสดงผล และในส่วนสุดท้ายคือภาคขับเคลื่อนมอเตอร์ ที่ตัว 89C51 นั้นจะคอยส่งพัลส์ที่เป็นลำดับเพื่อขับเคลื่อนมอเตอร์ให้หมุนตามต้องการต่อไป

3.3 ภาคขับเคลื่อนมอเตอร์ (DRIVE MOTOR)

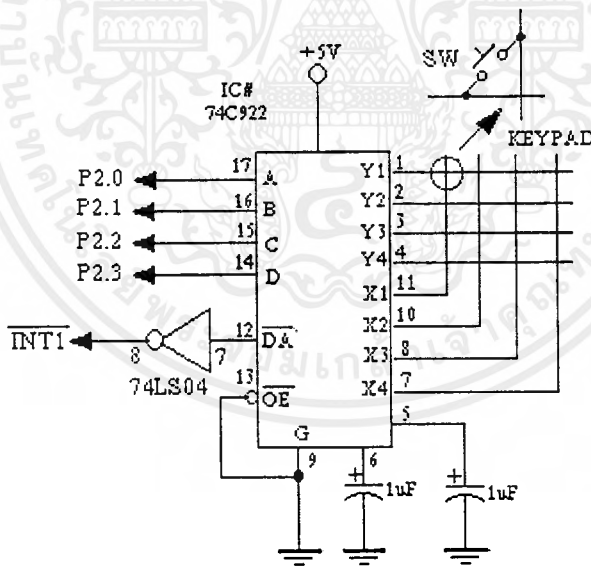
รูปที่ 3.2 วงจรขับเคลื่อนมอเตอร์

ในโครงงานนี้เราเลือกใช้ สเต็ปเปอร์มอเตอร์ที่มีการพันขดลวดแบบยูนิโพลาร์ แบบ 6 สาย 4 เฟส (เป็นของเก่าและหาซื้อได้ในราคาไม่แพง) ซึ่งจากชิ้นงานจะต้องใช้วงจรขับเคลื่อน 4 ชุด (ต่อมอเตอร์ 1 ตัวนั่นเอง) แต่ละชุดจะใช้ขับเคลื่อนแต่ละเฟสจะแยกกันไป การทำงานของแต่ละชุดก็คือ เมื่อมีพัลส์มาที่อินพุตของแต่ละชุด สัญญาณพัลส์จะไปกระตุ้น Q1 ให้ทำงาน โดย Q1 และ Q2 ต่อกันแบบคาร์ลิงตัน เมื่อ Q1 ทำงาน Q2 ก็จะทำงานด้วย เมื่อ Q2 ทำงานก็จะมีกระแสไหลผ่านขดลวดการคำนวณว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลวดมอเตอร์ ทำให้เกิดการขับเคลื่อนของมอเตอร์ ไดโอด 1N4148 ทำหน้าที่ป้องกันแรงดันย้อนกลับจากการขยับตัวของเส้นแรงแม่เหล็กของขดลวดมอเตอร์ และ R_B ทำหน้าที่จำกัดกระแสเกินที่ไปขับ Q1 และ R 500 โอห์มจะทำหน้าที่จำกัดกระแสที่ไหลเข้าตัว 89C51 เมื่อ เป็นสถานะลอจิกต่ำ (LOGIC “0”)

มอเตอร์ที่ใช้ตามที่ระบุในแผ่นกำกับ ต้องการกำลังงานจากแหล่งจ่ายกำลังงาน 4V, 1.6A ต่อเฟส ดังนั้นจะมีค่า $RL = 2.5$ วัตต์เฟส และที่มอเตอร์ และมีสายไฟทั้งหมด 6 เส้น คือ สายสีแดง , สีขาวแดง , สีเขียว , สีขาว และสีขาวเขียว มอเตอร์จะหมุนเมื่อป้อนไฟ 4V ที่สายไฟสีแดงกับสีขาว ตลอด ส่วนที่เหลือจะต้องให้ศักดาเป็นศูนย์ ตามลำดับ ดังนี้ ขาวแดง , ขาวเขียว, แดงและเขียว นั่นคือการหมุน ตามเข็มนาฬิกา แต่ถ้าต้องการให้มอเตอร์หมุนทวนเข็มนาฬิกา ก็สามารถทำได้โดยสลับลำดับการให้ศักดาเป็นศูนย์ของสายสัญญาณ การควบคุมการหมุนของมอเตอร์ให้หยุดหรือหมุน ทั้งตามเข็มนาฬิกา และทวนเข็มนาฬิกาได้ในลักษณะ ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องโดยใช้ขบวนการพัลส์เรียงลำดับมานั่นเอง ซึ่งในโครงการนี้จะใช้ 89C51 กำเนิดสัญญาณขับเคลื่อนในลักษณะดังกล่าว

3.4 ภาตสแกนคีย์ (SCAN KEY)

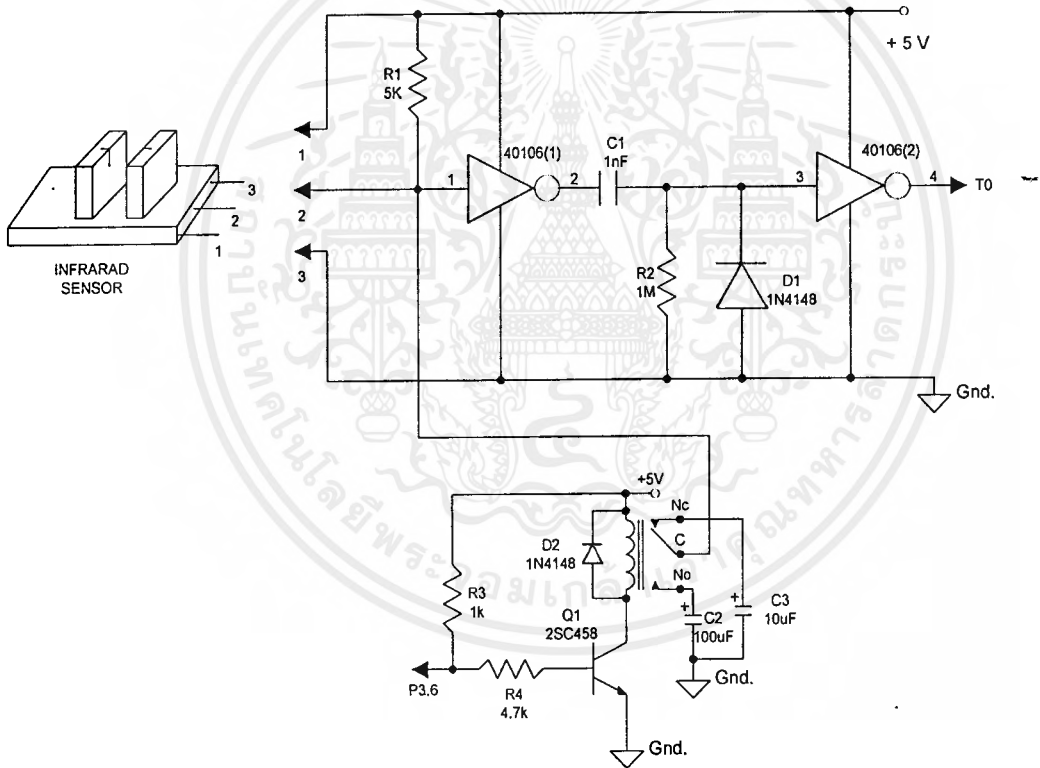

รูปที่ 3.3 วงจรภาตสแกนคีย์

จากรูปวงจรจะเห็นว่าใช้ IC ตัวเดียว คือ IC เบอร์ 74C922 ซึ่งเป็น IC ที่ผลิตขึ้นมาทำงานนี้โดยเฉพาะ คือการสแกนคีย์ โดยสแกนคีย์ ได้ 16 คีย์ โดย IC มีขาต่อหัวของแถวและหลักต่าง ๆ ตามรูป และที่สำคัญจะมีขา OE (OUTPUT ENABLE) และขา DA (DATA INTERRUPT) ซึ่งขา DA นั้นจะเป็นขาที่เอาท์พุท ให้สัญญาณออกมาเป็น HIGH (ACTIVE HIGH) เมื่อมีการกดคีย์ ทุกไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้ง เราจึงต้องเอา NOT GATE มาต่อขึ้นไว้เพื่อให้เป็นแอกทีฟทางด้านต่ำ (ACTIVE LOW) แทน เพราะขาอินเทอร์รัปต์ของ 89C51 เป็น ACTIVE LOW ดังนั้นเมื่อ เรากดคีย์ 89C51 ก็จะรู้ทันทีว่า คีย์ถูกกดแล้ว รับข้อมูลได้แล้ว ส่วนขา OE นั้นจะ ACTIVE LOW เราจึงต่อลงกราวด์ไว้เพื่อให้ IC อีนาเบิล (enable) เอาสัญญาณข้อมูลออกเอาที่ทุกตลอดเวลา เพื่อไม่ให้ 89C51 ต้องเสียเวลามาสั่งให้ IC ตัวนี้อีนาเบิล เมื่อมีการกดคีย์ ทางด้านขาเอาท์พุท สัญญาณข้อมูลจะออกเป็น BCD 4 บิต ส่งให้ 89C51 ต่อไปและ C ที่ขา 6 ค่า $1\mu\text{F}$ ทำหน้าที่กำหนดเวลาให้กับ IC 74C922 ตัวนี้เพื่อแก้การ กระเด็น (BOUNCING) ของหน้าสัมผัสสวิตช์ เมื่อถูกกดเรียกว่า DEBOUNCE ตัวเก็บประจุ $1\mu\text{F}$ ที่ ขา 5 ทำหน้าที่กำหนดเวลาของพัลส์ที่ขา DA

3.5 ภาควินฟราเรดเซ็นเซอร์ (INFRARED SENSOR)

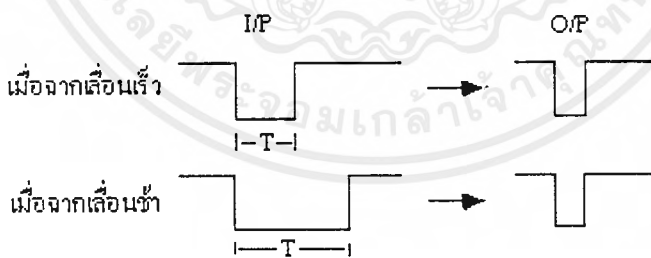

รูปที่ 3.4 วงจรภาค อินฟราเรดเซ็นเซอร์

จากรูปที่ 3.4 จะมีทั้งตัวส่งและตัวรับ ซึ่งจะเป็นโมดูล LED อินฟราเรด เมื่อเอาจากที่ทำขึ้นมาโดยเฉพาะ โดยจะมีลักษณะเป็นซี่ๆ คือทึบแสงและโปร่งแสง โดยถ้าส่วนรับแสงของโมดูลนั้น โคนบังด้วยส่วนทึบแสง ที่ตัวโมดูลก็จะส่งสัญญาณระดับลอจิก “0” ออกมา และเมื่อไม่โคนบังแสง ก็จะทำให้ระดับลอจิก “1” ออกมา โดยระดับลอจิกนี้จะส่งเข้าไอซีชนิดเกท (not gate) และมี R,C ต่อ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

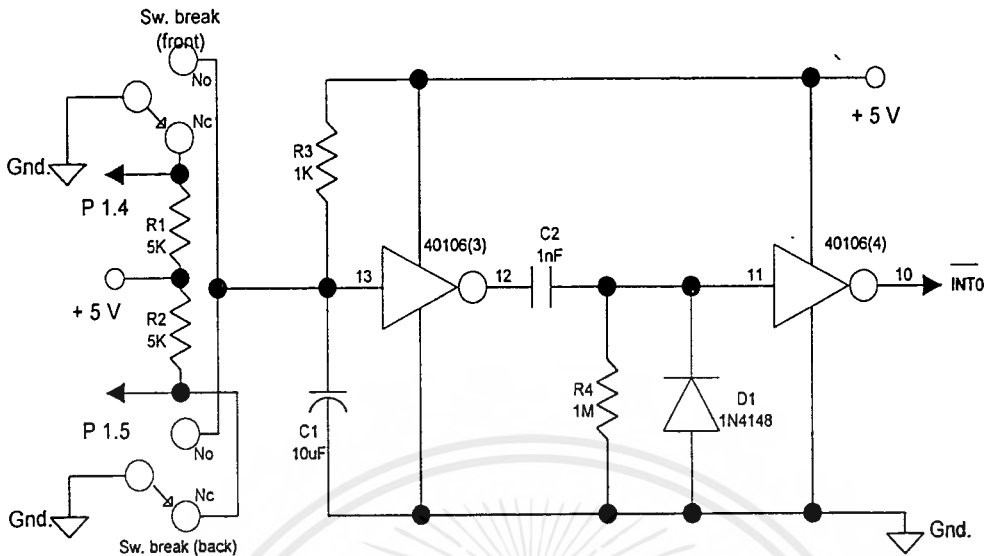
ร่วมกันที่ขาอินพุตของไอซีด้วย ซึ่งจะทำงานร่วมกันเป็นตัวเก็ตสัญญาณการกระเด็น (bounce) ที่เกิดจากการสั่นของฉากที่ตัดแสงตัว โมดูลอินฟราเรด และค่า R นั้นคือค่า $5\text{ K}\Omega$ ส่วนค่า C นั้นจะมีถึง 2 ตัว คือ $10\ \mu\text{F}$ และ $100\ \mu\text{F}$ ซึ่ง C ค่า $10\ \mu\text{F}$ จะแก้การสั่นเมื่อหลอดชนิดยาเคลื่อนที่ไม่ช้ามากนัก ส่วน C ค่า $100\ \mu\text{F}$ จะแก้การสั่นเมื่อหลอดชนิดยาเคลื่อนที่ช้ามาก ๆ ซึ่งจะได้สัญญาณ bounce ที่ไม่เหมือนกัน และเมื่อได้สัญญาณพัลส์เกิดเป็นพัลส์ 1 ลูก ป้อนเข้าวงจรฮาฟโมโนสเตเบิล (Half Monostable) ซึ่งเป็นวงจรที่จะทริกขอบขาขึ้นของพัลส์ แล้วให้พัลส์ ออกเอาท์พุท 1 ลูกเท่านั้น ตรวจจับที่ยังไม่มีการทริกด้วยขอบขาขึ้น และเมื่อมีพัลส์ที่เป็นเฉพาะขอบขาขึ้นเท่านั้นเข้ามาอีก 1 ลูก ก็จะให้พัลส์ออกไปอีก 1 ลูก นั่นเอง ซึ่งวงจรจะประกอบได้ด้วย C1 $1\ \mu\text{F}$ ต่อกับ VR $1\text{M}\Omega$ ทำหน้าที่เป็น RC Differential ซึ่งมีเวลาเก็บและคายประจุตามค่าของ R,C ส่วน Diode 1N4148 ทำหน้าที่ป้องกันสัญญาณ I/P ที่จะเป็นช่วงลบเข้า IC40106(2) ที่ขา 3 และ IC40106(2) ขา 3,4 ทำหน้าที่ตรวจระดับสัญญาณ เพื่อสร้างเป็น pulse ที่มีคาบเวลาแน่นอน ออกไป

ที่ต้องใช้วงจรทริกขอบขาขึ้นของพัลส์นั้นเนื่องจากว่า เครื่องต้นแบบนั้นได้ออกแบบให้มีฉากกั้น เพื่อตัดแสงที่มีความถี่ช่วงตัดแสงคงที่ แต่จะเลื่อนมาตัดแสงด้วยเวลาไม่คงที่ กล่าวคือ เครื่องต้นแบบนี้จะดันเข็มชนิดยาช้าหรือเร็ว เราสามารถตั้งได้ ดังนั้นจะมีพัลส์ ที่ป้อนเข้าวงจรทริกขอบพัลส์ (trig edge) นั้นจะมีช่วงเวลาไม่เท่ากัน ดังรูปที่ 3.5 ซึ่งเป็นตัวอย่างของรูปคลื่นอินพุต และเอาต์พุตที่ได้ซึ่งจะเห็นว่ารูปคลื่น เอาต์พุตจะไม่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาของพัลส์อินพุตเลย ดังนั้นจึงทำให้พัลส์ที่ป้อนเข้า 89C51 เพื่อเช็คว่า เข็มชนิดยาเลื่อนไปได้เท่าไรแล้ว เพื่อความถูกต้องแม่นยำนั่นเอง

รูปที่ 3.5 แสดงรูปคลื่น I/P and O/P pulse

3.6 ภาค สวิตช์หยุดหลุด (SW. BREAK)

รูปที่ 3.6 รูปแสดงวงจรสวิตช์เบรค

วงจรสวิตช์หยุดหลุดหรือสวิตช์เบรคในรูปที่ 3.6 ในเครื่องต้นแบบจริงจะใช้ 1 ชุด แต่จะใช้ สวิตช์ 2 ตัว ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งจะมาต่อขนานกัน คือถ้าเข็มฉีดยาดันเข็มฉีดยาไปชนสวิตช์ข้างใดข้างหนึ่งแล้ว วงจรนี้จะส่ง พัลส์ ไป อินเตอร์รัปต์ 89C51 เพื่อให้ทำการหยุดดันเข็มฉีดยาทันที

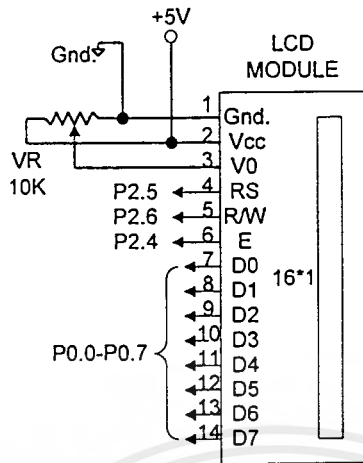
หลักการทำงานก็จะมีวงจร debounce ซึ่งอาศัย R และ C ต่อกันเป็น RC อินทิเกรเตอร์และต่อร่วมกับนอตเกต (NOT GATE) เพื่อผลิตพัลส์ที่แน่นอนจากการกดสวิตช์ และเมื่อได้พัลส์จากการกดสวิตช์ ซึ่งจะเป็นขอบขาลง และทำการกลับสัญญาณให้เป็นขอบขาขึ้น ด้วย IC40106(3) ขา 13,12 แล้ว ก็จะป้อนเข้าวงจรฮาล์ฟโมโนสเตเบิล(Half Monostable) หรือวงจร Edge Triggging เพื่อให้ได้พัลส์เพียงลูกเดียวไม่ว่าจะกดสวิตช์ ค้างไว้นานเท่าไรก็ตาม

เนื่องจากสวิตช์เบรค จะต้องถูกกดค้าง ดังนั้นสัญญาณพัลส์ จะมีแค่ขอบของพัลส์ และระดับ ลอจิกที่คงที่ ดังนั้นจะต้องใช้วงจรทริกเก้ขอบแล้วได้สัญญาณพัลส์ 1 ลูก เอาไปอินเตอร์รัปต์ 89C51 เท่านั้น การอินเตอร์รัปต์เราจะใช้ขา INT0

ส่วน R1 และ R2 ค่า 5 K Ω นั้นจะทำหน้าที่เป็นจุดอ้างอิงให้ 89C51 ทำการตรวจเช็คว่าตอนนี้ ตัวดันหลอดฉีดยาอยู่ส่วนใดของหลอด โดยถ้าตัวดันหลอดอยู่สุดทางด้านท้าย จะทำให้ขา P1.5 เป็น "1" และถ้าตัวดันหลอดอยู่สุดทางด้านหน้า ก็จะทำให้ขา P1.4 เป็น "1" (ถ้าขา P1.5 เป็น "1" ขา P1.4 จะเป็น "0" แทน) แต่ถ้าตัวดันหลอดไม่อยู่สุดทั้งทางด้านหน้าและทางด้านหลัง ก็จะทำให้ทั้งขา P1.4 และขา P1.5 เป็น "0" ทั้งคู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 ภาคแสดงผล (DISPLAY LCD)

รูปที่ 3.7 รูปแสดงวงจรภาคแสดงผลด้วย LCD

เราจะใช้การแสดงผลการทำงานต่างๆบน LCD ซึ่ง LCD ที่ใช้จะเป็นแบบ dot matrix LCD module ขนาด 1 บรรทัด 16 ตัวอักษร ซึ่งการต่อ LCD จริงๆที่จะใช้กับเครื่องต้นแบบจะต่อผ่านพอร์ต P0.0-0.7 ของตัว 89C51 ส่วนการแสดงผลนั้นจะต้องใช้การเขียนโปรแกรมควบคุมทุกอย่าง และ VR 10 k Ω ทำหน้าที่เป็นตัวปรับความสว่างของหน้าจอ LCD

เนื่องจากชุดเฟืองนี้ใช้เป็นที่ของเก่ามาที่ซื้อมาแล้วไม่ได้ออกแบบเอง จึงทำการคำนวณทาง ทฤษฎีในส่วนนี้ทำได้ลำบาก กระทบประกอบเพียงแต่นำมาจับยึดกับอลูมิเนียมเพื่อยึดตัวมอเตอร์กับ เฟืองเข้ากับตัวกล่องอีกที

5. ชุดเกลิยวหนอน ซึ่งจะประกอบไปด้วย ตัวยึดที่ดันเข็มฉีดเข้ากับตัวเกลิยวหนอน ซึ่งตัว เกลิยวหนอนจะเป็นของเก่าที่หาซื้อมาได้อีกเช่นกัน โดยเราพยายามเลือกตัวที่เหมาะสมและคิดว่าใช้ ได้ดีที่สุดมา โดยฐานเราจะได้ใช้อลูมิเนียมยึดโดยมีแรงยึดเกลิยวหนอนทั้ง 2 ข้าง ให้หมุนได้ อิสระและต่อกับเฟืองที่มาจากมอเตอร์ เพื่อทำการจับให้หมุนเพื่อมอเตอร์หมุนเกลิยวหนอนจะ หมุนและตัวยึดที่ดันเข็มฉีดก็จะเลื่อนเข้าออกตามการหมุนทวนเข็มนาฬิกาของมอเตอร์และที่ฐาน อลูมิเนียมก็จะต้องทำการติดไม้ โครสวิตซ์ ไว้ด้วย และยังมีเซ็นเซอร์อินฟราเรดที่ต้องติดตั้งเพื่อให้ ตรงกับการเคลื่อนของเข็มด้วย

4.3 หลักการทำงานของโปรแกรมควบคุม

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน และความสามารถในการรองรับของ ระบบทางกลซึ่งชิ้นส่วนใหญ่เป็นชุดสำเร็จรูปไม่ได้ออกแบบขึ้นมาใหม่ จึงออกแบบให้การทำงานของ เครื่องต้นแบบนี้จะมีการทำงานอยู่ด้วยกัน 2 โหมด คือ

1. โหมด กำหนดเอง (manual mode)
2. โหมด กึ่งอัตโนมัติ (semi automatic mode)

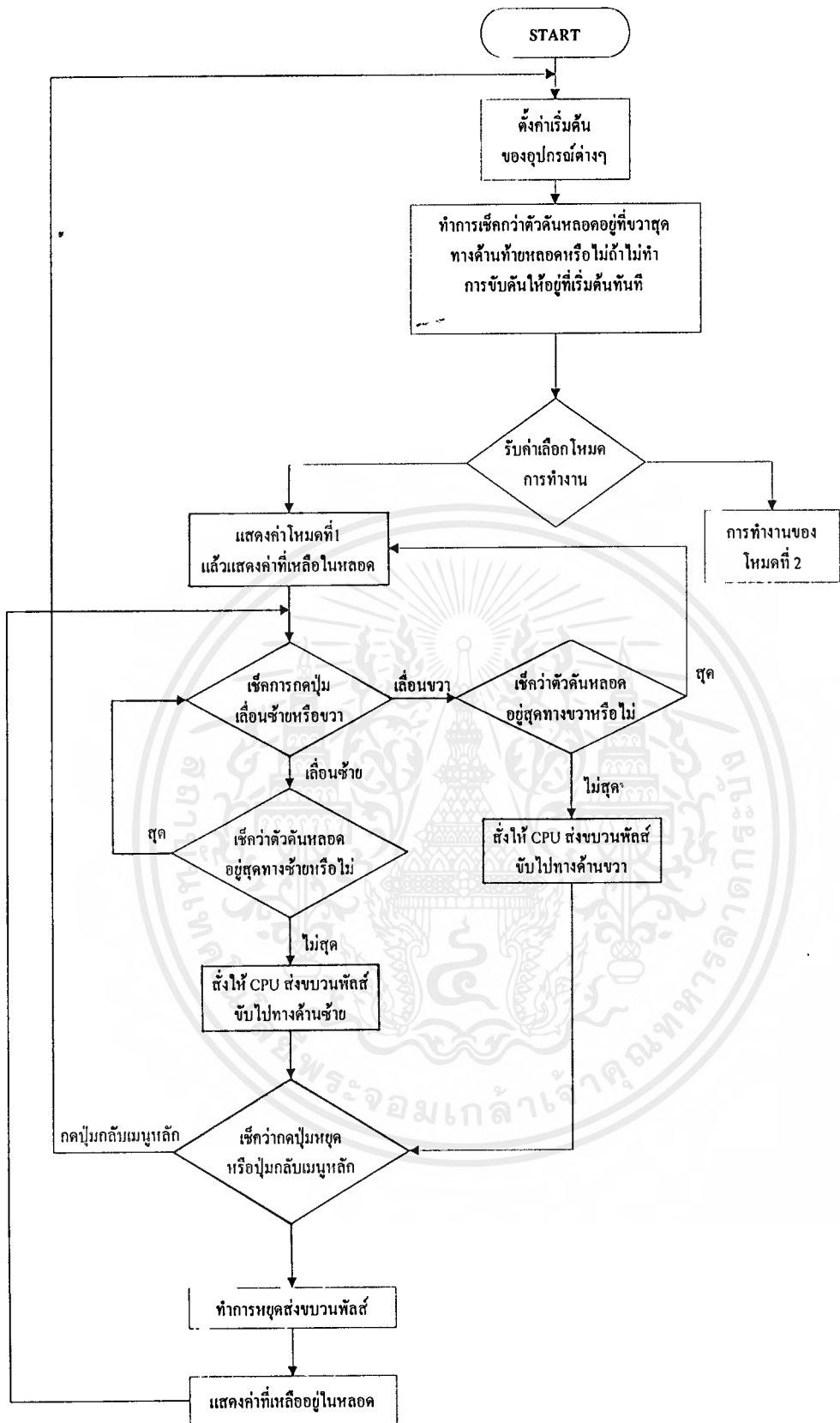
4.3.1 โหมด กำหนดเอง

การทำงานในโหมดที่ 1 นั้น จะเป็นการควบคุมให้มีการดันชิ้นส่วนเคลื่อนที่ของหลอดฉีด ยาไปข้างหน้าและไปข้างหลัง ด้วยความเร็วคงที่ หรือด้วยอัตราการไหล (flow rate) ที่คงที่ และถ้า หยุดการสั่งงานข้างต้นแล้ว (ด้วยการยกเลิกการกดคีย์) ตัวดันหลอดก็จะหยุดดันทันที โดยที่หน้าจอ จะแสดงค่าของปริมาณของของเหลวที่คงเหลืออยู่ในหลอด ซึ่งจากการทำงานนี้นั้นสามารถนำมา เขียนโปรแกรม โดยมีแผนผัง (flow chart) ดังรูปที่ 4.1

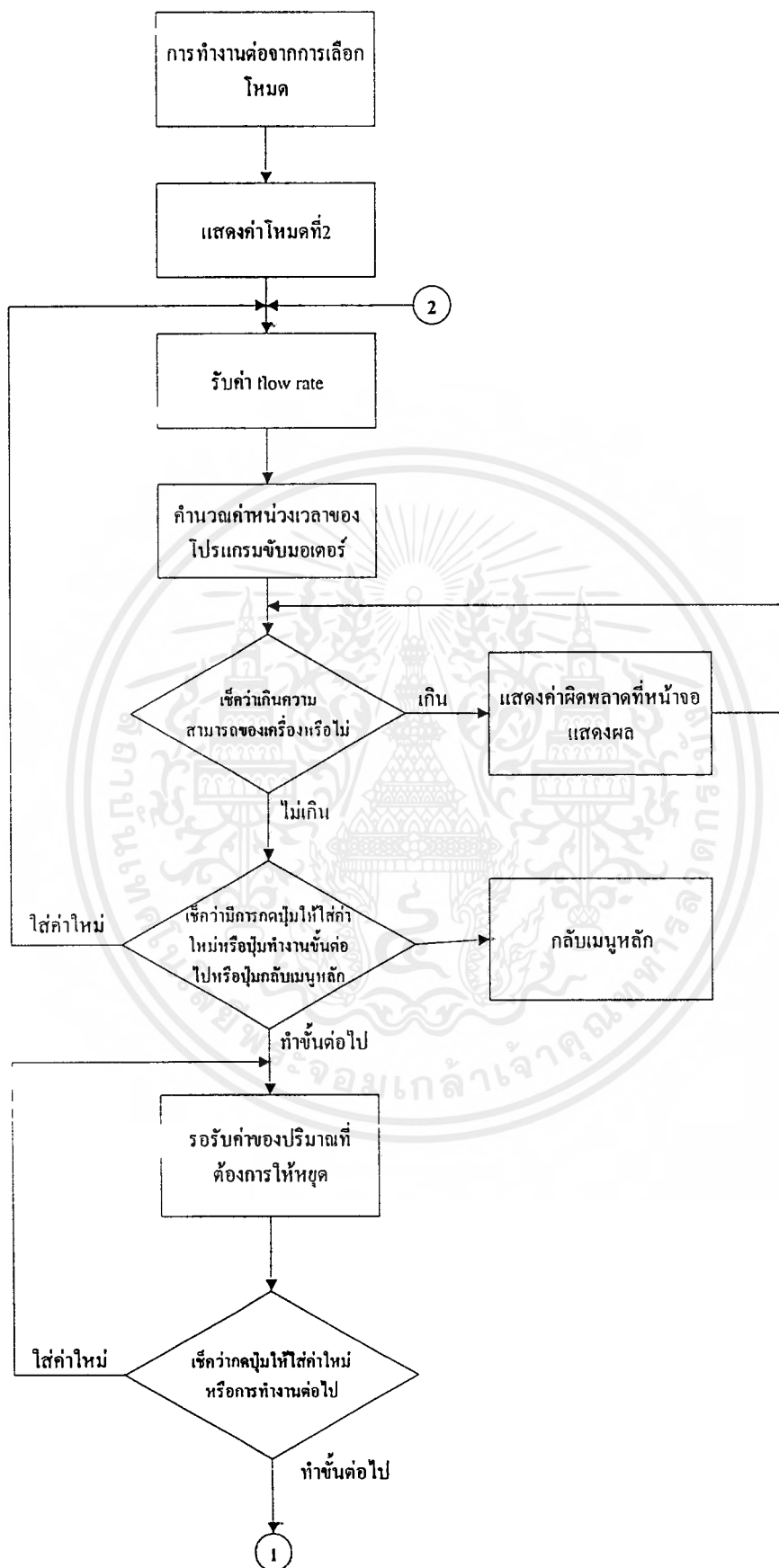
4.3.2 โหมด กึ่งอัตโนมัติ

เป็นการทำงานโหมดที่ 2 โดยการทำงานในโหมดนี้นั้น สามารถที่จะตั้งค่าอัตราการไหล (flow rate) และค่าปริมาณที่ต้องการให้หยุดได้ เมื่อป้อนค่าที่ต้องการเรียบร้อยแล้ว และสั่งให้ดัน หลอดแล้ว เครื่องก็จะคอยเช็คค่าปริมาณที่ต้องการให้หยุด หรือมีการป้อนให้หยุดหรือไม่ ถ้า ครบค่าปริมาณหรือกดปุ่มให้หยุด เครื่องก็จะหยุดดันหลอดทันที แล้วก็จะแสดงค่าของปริมาณที่คง เหลือในหลอด และหลังจากนั้นก็ทำการเช็คว่ามีมีการกดปุ่มให้ทำการดันหลอดต่อ หรือกดปุ่มให้มีการ ป้อนค่าใหม่หรือไม่ แล้วก็จะทำงานตามนั้น เมื่อได้ลำดับการทำงานนี้แล้ว นำมาเขียนโปรแกรม โดยมีผังงาน (flow chart) ดังรูปที่ 4.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

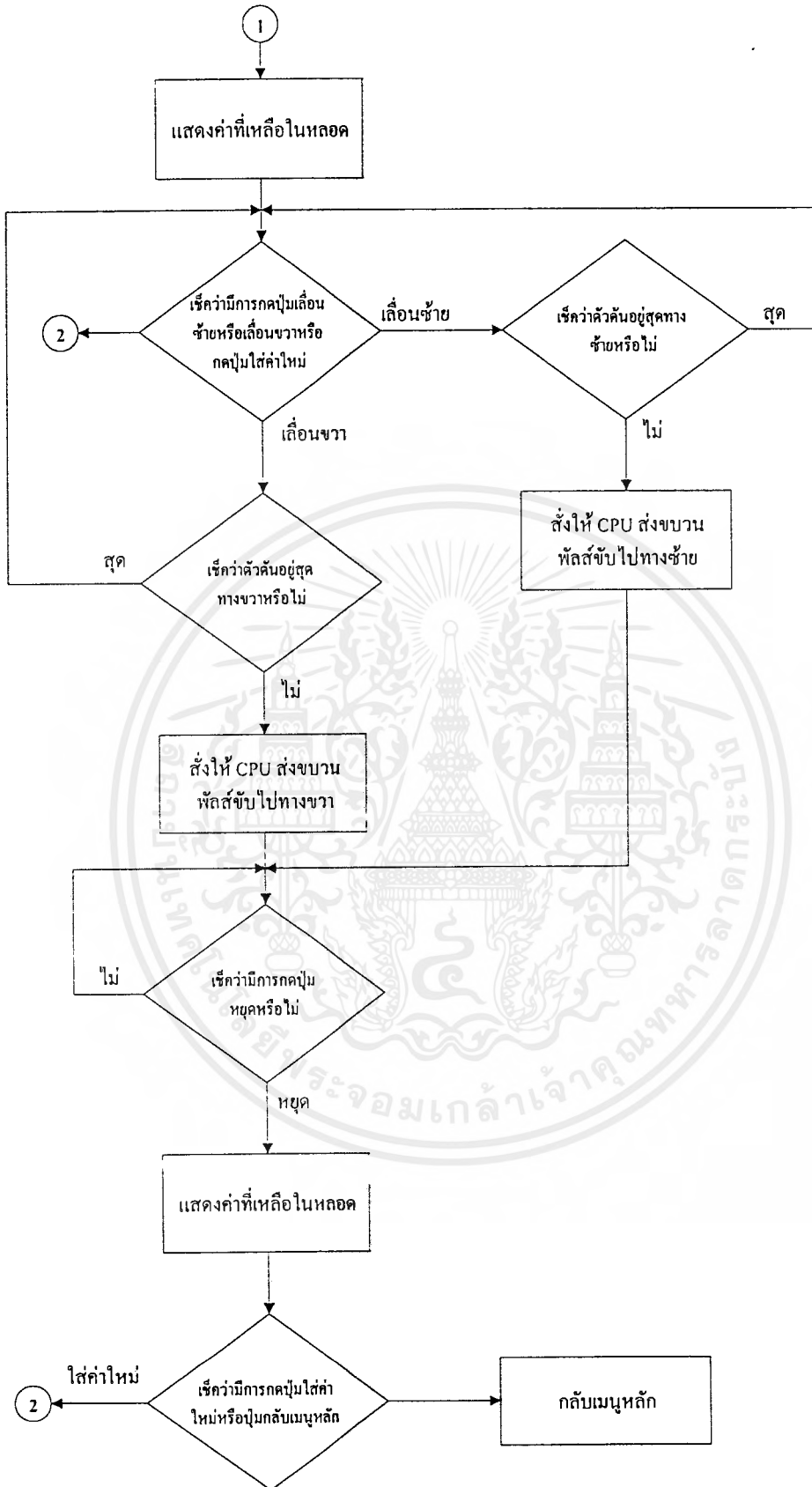

รูปที่ 4.1 แสดงผังงานในส่วนเริ่มต้นและส่วนของ โหมดที่ 1

รูปที่ 4.2 แสดง ฟังก์ชันของ โปรแกรมใน โหมดที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

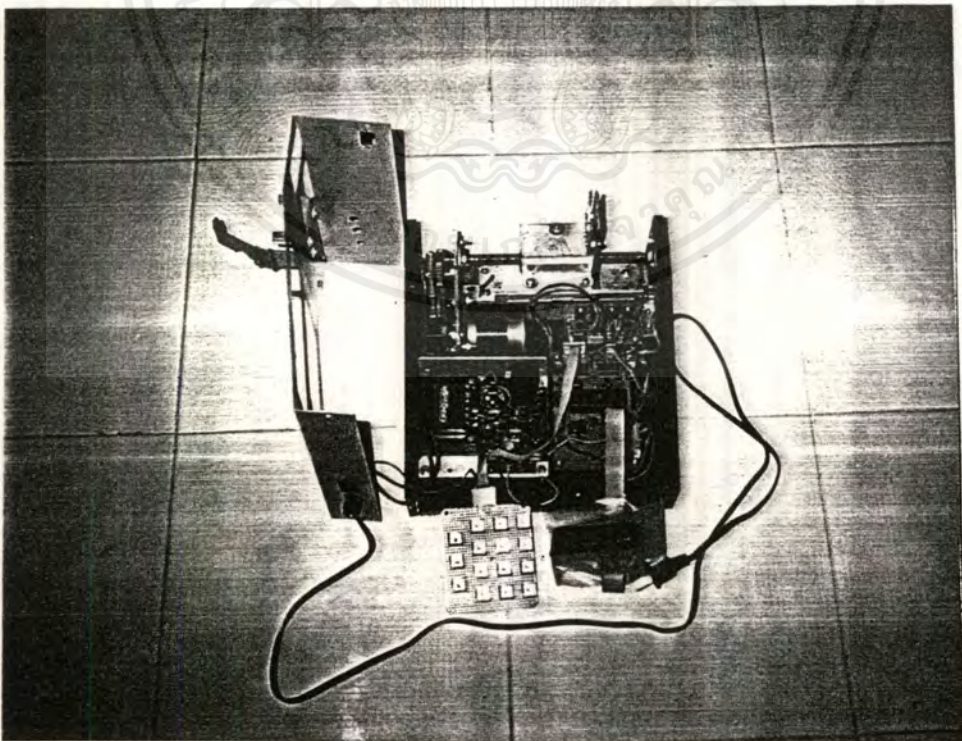
รูปที่ 4.2 แสดง ฟังงานของ โปรแกรมใน โหมที่ 2 (ต่อ)

4.4 รูปร่างของตัวเครื่องจริง

รูปที่ 4.3 และ 4.4 แสดงขนาดและรูปร่างภายในและภายนอกของเครื่องต้นแบบ

รูปที่ 4.3 รูปแสดงภายนอกของเครื่องต้นแบบจริง

รูปที่ 4.4 รูปแสดงภายในของเครื่องต้นแบบจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยผู้ใช้งานให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

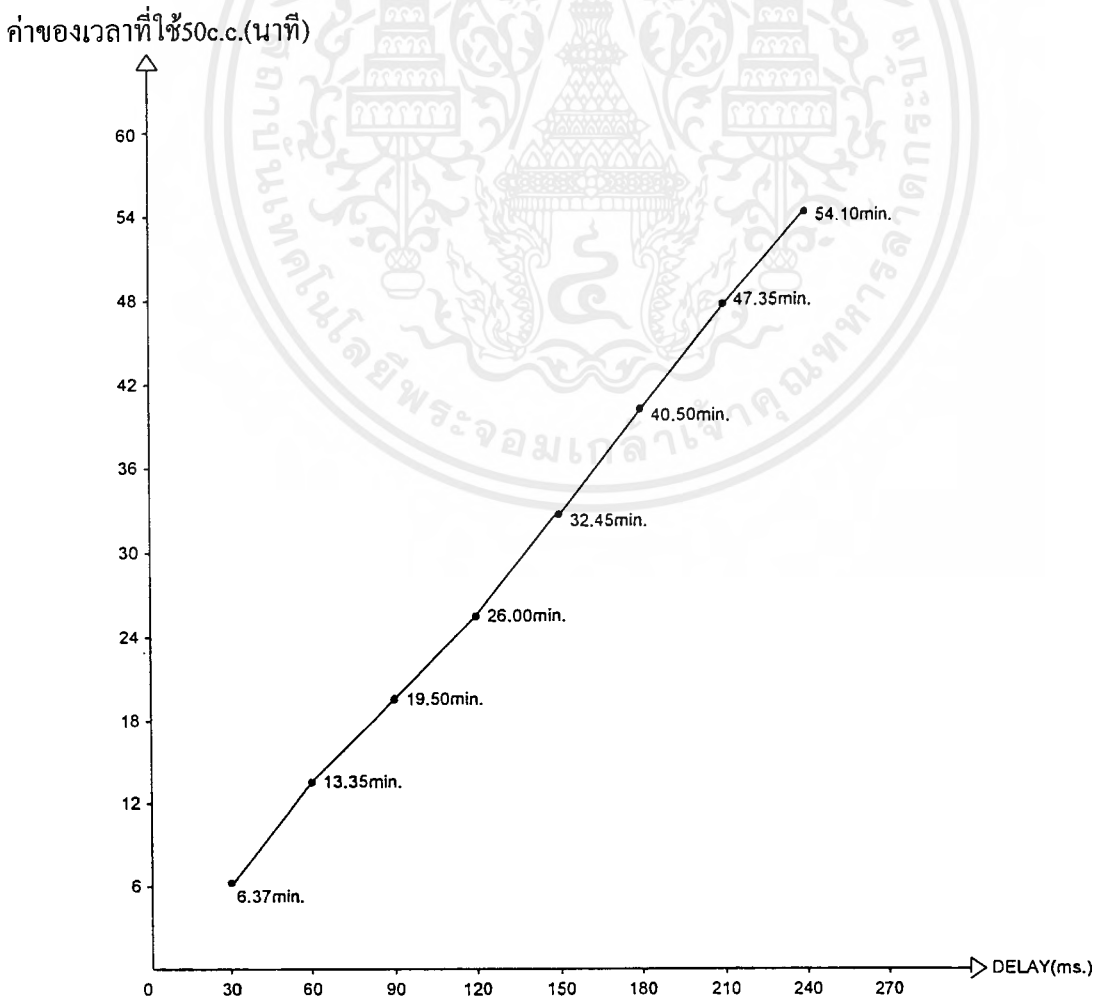
บทที่ 5

การทดลองและผลการทดลอง

ในบทนี้จะแสดงรายละเอียดการทดลองและผลที่ได้ในแต่ละชิ้นส่วนซึ่งจำเป็นต่อการนำมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานรวมถึงการออกแบบในบางจุดของต้นแบบใหม่ นอกจากนี้การทดสอบการทำงานต่าง ๆ ของทั้งระบบทำให้ทราบข้อมูลทางเทคนิคของต้นแบบ

5.1 การทดสอบคุณสมบัติของมอเตอร์ เพื่อนำค่ามาเขียนโปรแกรมควบคุมความเร็วของการเดินหลอดไฟได้ความเร็วตามต้องการ

ทดสอบโดยการจับเวลาของการเดินที่ความเร็วต่างๆของมอเตอร์แล้วนำค่าเวลาที่ได้จากการจับเวลามาพล็อตกราฟ โดยให้แกนตั้งคือ แกนของเวลา และแกนนอนคือ แกนของความเร็วจะได้ผลตามรูปกราฟ 5.1

รูปที่ 5.1 กราฟแสดงคุณสมบัติของมอเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากกราฟจะเห็นว่า ความเร็วของมอเตอร์จะมีลักษณะเป็นเชิงเส้น ซึ่งเราสามารถนำค่าความเป็นเชิงเส้นของมอเตอร์นี้มาเขียนโปรแกรมเพื่อควบคุมความเร็วในการดันหลอดฉีดยาได้ (ซึ่งในการเขียนโปรแกรมนั้นจะอาศัยความเป็นเชิงเส้นของมอเตอร์มาเป็นตัวแปรในการคำนวณหาค่าหน่วยเวลาใน โปรแกรมเพื่อขับมอเตอร์ที่เวลาและความเร็วต่างๆกัน)

5.2 การทดสอบความถูกต้องของอัตราการไหลที่ตั้ง

เนื่องจากไม่มีเครื่องมือวัดโดยตรงได้ใช้การวัดทางอ้อม โดยวัดเวลาด้วยนาฬิกาที่อัตราการไหลต่าง ๆ แล้วนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับค่าเวลาที่ใช้จริง ซึ่งเป็นค่าเวลาที่ป้อนให้กับตัวเครื่อง เช่น เราป้อนค่าให้กับตัวเครื่อง 50 c.c./13 sec. แสดงว่าเราต้องการให้เครื่องดันของเหลวในหลอดฉีดยาด้วยปริมาณ 50 c.c. ใช้เวลาในการดัน 13 sec. ซึ่งเป็นเวลาจริงที่เราต้องการ แล้วก็จับเวลาที่ได้จากการดันหลอดฉีดยา ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการวัดแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน แล้วคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ผิดพลาดตามสูตร

$$\% \text{ ผิดพลาด} = \left(\left| \text{ค่าเวลาที่ใช้จริง} - \text{ค่าเวลาที่ได้จากการวัด} \right| / \text{ค่าเวลาที่ใช้จริง} \right) * 100$$

ซึ่งจะได้ผลการทดลองตามตารางที่ 5.1

ค่าที่ป้อน	ค่าจากการคำนวณ (50c.c.)	ค่าจากการวัด (50c.c.)	% คลาดเคลื่อน
50 c.c./13 sec.	13 sec.	12.7 sec.	2.3%
4 c.c./5 sec.	1.02 min.	59.6 sec.	4.6%
4 c.c./10 sec.	2.05 min.	2.11 min.	4.8%
4 c.c./15 sec.	3.07 min.	2.57 min.	5.6%
1 c.c./5 sec.	4.10 min.	3.58 min.	4.8%
4 c.c./25 sec.	5.12 min.	4.54 min.	5.7%
4 c.c./30 sec.	6.15 min.	5.57 min.	4.8%
4 c.c./35 sec.	7.17 min.	6.56 min.	4.8%
1 c.c./10 sec.	8.20 min.	7.53 min.	5.4%

4 c.c./45 sec.	9.22 min.	8.52 min.	5.3%
4 c.c./50 sec.	10.25 min.	9.53 min.	5.1%
4 c.c./55 sec.	11.27 min.	10.50 min.	5.4%
4 c.c./60 sec.	12.30 min.	11.55 min.	4.67%
2 c.c./50 sec.	2.05 min.	2.13 min.	6.4%
1 c.c./37 sec.	3.05 min.	3.17 min.	6.5%
1 c.c./50 sec.	4.10 min.	4.29 min.	7.6%
1 c.c./60 sec.	5.00 min.	5.12 min.	7.0%

ตารางที่ 5.1 แสดงแสดงค่าผิดพลาดของเวลาที่ใช้ในการดันหลอดปริมาตร 50 cc ที่อัตราไหลต่าง ๆ

จากผลการทดลองจะเห็นว่าค่าเวลาจริงที่เราต้องการและค่าเวลาที่ได้จากการจับเวลาจะมีค่าใกล้เคียงกันผิดพลาดเฉลี่ย 5.3 %

5.3 วัดปริมาณที่ได้จากการดันหลอดฉีดยา

ทดสอบโดยให้เครื่องดันของเหลวออกมาตามปริมาณที่ต้องการแล้วนำของเหลวนั้นไปวัดปริมาณแล้วนำค่าปริมาณนั้นมาเปรียบเทียบกับค่าที่ป้อนให้กับเครื่อง โดยใช้เครื่องตวงคือ กระจบอกแก้วซึ่งมีความผิดพลาด ± 0.5 c.c. ซึ่งปริมาณที่ใช้ทดสอบจะมีค่าตามตาราง และทุกๆ ปริมาณที่วัดจะวัดจากปริมาณของเหลว 50 c.c. ซึ่งก็คือวัดจากของเหลวเต็มหลอด แล้วนำค่าที่ได้มาคิดเปอร์เซ็นต์ผิดพลาด ซึ่งใช้สูตรเดียวกับข้อ 5.2 โดยเปลี่ยนจากเวลาเป็นปริมาณ ซึ่งจะได้ผลตามตาราง 5.2 ค่าที่ได้จากตารางเป็นค่าที่ได้จากการทดสอบซึ่งใช้ความเร็วเดียวกันทุกปริมาณ ซึ่งใช้ในการทดสอบการทำงานของภาคเซ็นเซอร์ ว่าชุดเซ็นเซอร์ที่สร้างขึ้นมากับสเกลที่หลอดฉีดยา มีสเกลตรงกันหรือไม่ซึ่งจากการทดลองจะเห็นได้ว่าค่าที่ได้จะใกล้เคียงกัน หรือเท่ากันในบางค่าซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวเซ็นเซอร์สามารถทำงานได้ ซึ่งค่าผิดพลาดสามารถยอมรับได้

ปริมาณที่ต้องการจริง	ปริมาณที่ได้จากการวัด	% คลาดเคลื่อน
5 c.c.	4.9 c.c.	2%
10 c.c.	10 c.c.	-
15 c.c.	14.9 c.c.	2%
20 c.c.	20 c.c.	-
25 c.c.	24.5 c.c.	2%
30 c.c.	30 c.c.	-
35 c.c.	35 c.c.	-
40 c.c.	40 c.c.	-
45 c.c.	45 c.c.	-
50 c.c.	49 c.c.	2%

ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงค่าผิดพลาดของปริมาณ

5.4 ทดสอบความคงที่ของอัตราการไหลของหลอดฉีดยาเมื่อมีโหลด

เป็นการทดสอบเพื่อสังเกตความคงที่ของอัตราการไหลที่ตั้งไว้เมื่อต้องคั้นของเหลวเข้าสู่ภาชนะที่มีความดันสูงกว่าบรรยากาศ เป็นการทดสอบอย่างคร่าว ๆ ใช้น้ำหนักของ ๆ หลวมแทนความดันภายในภาชนะ โดยใช้ของเหลวใส่ในภาชนะทรงกระบอกแล้วต่อสายมายังหลอดฉีดยาโดยในหลอดฉีดยาจะมีของเหลวอยู่เต็มหลอดคือ 50 c.c.แล้วใส่ของเหลวลงไปในภาชนะทรงกระบอกประมาณ 900 c.c.แล้วยกภาชนะทรงกระบอกให้สูงขึ้นจากตัวเครื่องตามตาราง แล้วทดลองให้หลอดฉีดยาค้นของเหลวออกจากหลอดพร้อมกับจับเวลาไปด้วยแล้วนำเวลาในแต่ละความสูงมาเปรียบเทียบกันดูว่าเวลาคงที่หรือไม่ จะได้ผลตามตาราง

ลักษณะทรงกระบอก	เวลาที่ใช้	เวลาที่ใช้	เวลาที่ใช้
สูงจากตัวเครื่อง	(50 c.c./13 sec.)	(50 c.c./37 sec.)	(50 c.c./1.25 min.)
No load	11.97 sec.	35.43 sec.	59.06 sec.
20 cm.	11.93 sec.	35.56 sec.	59.06 sec.
40 cm.	12.07 sec.	35.56 sec.	58.82 sec.
60 cm.	12.15 sec.	35.56 sec.	58.95 sec.
80 cm.	12.31 sec.	35.66 sec.	59.09 sec.
100 cm.	12.31 sec.	35.78 sec.	59.00 sec.

ตารางที่ 5.3 ตารางแสดงเวลาที่ใช้ในการคั้นของเหลวที่ไหลคต่างๆ

จากตารางจะเห็นว่าที่ระดับความสูงต่างๆ ได้ค่าเวลาตามตารางซึ่งจะเห็นว่าค่าที่ได้จะมีค่าใกล้เคียงกัน แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าอัตราการไหลของของเหลวจะเข้าใกล้ค่าคงที่มากไม่ว่าไหลจะเปลี่ยนแปลงก็ตาม และที่ความเร็วต่ำๆ อัตราการไหลก็จะคงที่มากขึ้นเพราะที่ความเร็วต่ำแรงจะมากกว่าที่ความเร็วสูง ซึ่งค่าที่ได้จากตารางค่าผิดพลาดเกิดจากการจับเวลาด้วย

บทที่ 6

บทสรุปและวิจารณ์

ในปฏิญญาพันธบัตรฉบับนี้ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์และรายละเอียดการออกแบบสร้างชุดคันเข้มนิคมยาที่ได้กระทำตลอดภาคการศึกษานี้ ตลอดจนทฤษฎีเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการออกแบบโครงการชิ้นนี้

เนื่องจากในงานหลายๆงาน มีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมปริมาณที่แม่นยำ และอัตราการไหลของของเหลวให้คงที่และสม่ำเสมอแน่นอน จึงได้มีแนวความคิดในการออกแบบระบบโดยการนำไมโครคอนโทรลเลอร์มาควบคุมการทำงานทั้งหมด และออกแบบโครงสร้างภายในและภายนอกให้สามารถใช้งานจริงได้ โดยในการทำงานนี้นั้น จะยากที่สุดตรงเรื่องของเฟืองกับมอเตอร์ที่จะต้องหาให้ได้เหมาะสม และเป็นไปได้ที่สุดที่ซื้อมาแล้วจะใช้งานได้จริงและดีที่สุด เพราะถ้าจ้างทำเฟืองนั้นก็แพงมาก จึงต้องเลือกหาของเก่าแทน ส่วนการใช้งานของเครื่องต้นแบบนั้นถูกออกแบบให้ง่ายต่อการใช้มากที่สุด

จากการทดสอบสามารถขับเคลื่อนเข้มนิคมยาขนาด 50 ลบ.ซม. เดินหน้า, ถอยหลังและแบบที่สามารถควบคุมอัตราการไหลได้ในลักษณะลูเปิด จากการทดสอบ พบว่าที่มีไหล กับไม่มีไหลนั้น เวลาในการคั่นไหลจะใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าเครื่องต้นแบบมีความสามารถพอที่จะขับให้มีความคงที่ ทั้งปริมาณและความเร็ว ค่าความเร็วสูงสุดที่วัดได้ประมาณ 50 ลบ.ซม. ต่อ 13 วินาที (230.8 ลบ.ซม./นาที่) และค่าความเร็วต่ำสุดจะประมาณ 50 ลบ.ซม. ต่อ 50 นาที (1 ลบ.ซม./นาที่) โดยถ้าตั้งค่าความเร็วนอกเหนือจากนี้ เครื่องต้นแบบจะไม่สามารถทำงานได้

และการทดสอบการทำงานในส่วนควบคุมอัตราการไหลนั้น ความสามารถของเครื่องต้นแบบนี้ สามารถทำงานได้ดีกล่าวคือ มีความผิดพลาดไม่มากนัก ประมาณ 2 % โดยค่าผิดพลาดนี้พิจารณาจากการวัดปริมาณของของเหลวที่ถูกฉีดออกมาจากหลอดนิคมยาเทียบกับถ้วยตวงมาตรฐานว่าผิดพลาดไปเท่าใด และในส่วนของข้อจำกัดนั้นคือยังไม่สามารถควบคุมผ่านคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลได้ (PC) คือถ้าเครื่องต้นแบบสามารถควบคุมการทำงานผ่านเครื่อง PC ได้ ก็สามารถทำให้การใช้งานนั้นคล่องตัวมากขึ้น และสามารถเก็บบันทึกค่าต่างๆได้

จากการทดลองและการทำงานของโครงการชิ้นนี้ ทำให้เราได้มีประสบการณ์ในการออกแบบ สร้างวงจร และได้นำวิชาที่เรียนในภาคทฤษฎีมาปฏิบัติจริง รวมทั้งเรียนรู้และฝึกฝนการแก้ปัญหาในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และบางอย่างที่เรียนแล้วแต่ไม่ค่อยได้ใช้งาน ไม่ได้ทดลองทำจริงมากนัก เมื่อลองมาทำจริงแล้วจึงคิด ๆ ซัด ๆ บางเรื่อง และได้ทำการค้นคว้าทดลองจนออกมาเป็นวงจรในโครงการนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในโครงการนี้แม้ยังมีข้อจำกัด และค่าความผิดพลาดอยู่ แต่เชื่อว่าผลการศึกษาดังกล่าว น่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เครื่องต้นแบบนี้ มีข้อผิดพลาดและข้อจำกัดน้อยลง และมีความสามารถมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ในท้องตลาดที่มีขายเครื่องในลักษณะนี้นั้น ยังเป็นเครื่องที่ผลิตในต่างประเทศอยู่และมีราคาแพงมาก ซึ่งถ้าเราออกแบบและผลิตใช้เองได้นั้นก็จะเป็นประโยชน์มากในอนาคตต่อไป

ภาคผนวก ก

โปรแกรมควบคุมภาษาแอสเซมบลี

```

;*****
;* SOFTWARE FOR SYRINGE PUMP *
;*   Program control for 89C51   *
;*           (a & te 3R/2)       *
;*****
BUF_SWBREAK      EQU      20H
BUF_SCANKEY      EQU      21H
BUF_COUNTER      EQU      22H
DATA_COUNTER     EQU      23H
LOOP1            EQU      24H
LOOP2            EQU      25H
BUF_ASCII        EQU      26H
BUF_DATABREAK    EQU      27H
LOOP3            EQU      28H
LOOP4            EQU      29H
BUF_AUTO1        EQU      2AH
BUF_AUTO2        EQU      2BH
BUF_AUTO3        EQU      2CH
BUF_AUTO4        EQU      2DH
BUF_STOP         EQU      2EH
BUF_AUTO2H       EQU      2FH
BUF_AUTO2L       EQU      30H
BUF_DIVIED1      EQU      31H
BUF_DIVIED2      EQU      32H
DATA_DELAY       EQU      33H
LOOP5            EQU      34H
LOOP6            EQU      35H
DATA_COUNTER1    EQU      36H
BUF_STOP1        EQU      37H
BUF_SW           EQU      38H
DATA_STOPAT      EQU      39H
BUF_STOPAT       EQU      3AH

```

```

BUF_STOPAT1    EQU    3BH
BUF_STOPAT2    EQU    3CH
BUF_ERROR1     EQU    3DH
BUF_ERROR2     EQU    3EH
BUF_ERROR3     EQU    3FH
BUF_ERROR4     EQU    40H

```

```

ORG 0000H
LJMP START

```

```

ORG 0003H
LJMP SW_BREAK ;INT0 FOR SW_BREAK

```

```

ORG 0013H
LJMP SCAN_KEY ;INT1 FOR SCAN_KEY

```

```

ORG 000BH
LJMP COUNTER ;INT. TIMER0 FOR COUNTER

```

```

START:
MOV SP,#50H
MOV TMOD,#00000110B ;Set T0 mode2 counter
SETB EA ;Set enable global int.
SETB IT0 ;Set falling edge type for INT0
SETB IT1 ;Set falling edge type for INT1
SETB EX0 ;Enable External INT0
SETB EX1 ;Enable External INT1
SETB ET0 ;Enable interrupt timer0 for counter
MOV IP,#00000111B
MOV TLO,#0FFH
MOV TH0,#0FFH
SETB TR0

```

```

MOV P1,#0
CLR P2.5
CLR P2.6
CLR P2.4
MOV BUF_ASCII,#38H ;SET LCD
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#0FH ;SET LCD
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#6 ;SET LCD
LCALL WRCOMMAND

```

```

MOV DPTR,#TAB1
MOV R1,#16
LCALL LINE
LCALL DELAY1S

```

INITIAL:

```

MOV DPTR,#TAB9
MOV R1,#16
LCALL LINE
MOV BUF_SWBREAK,#0 ;First time,set up to 50 c.c.
CLR ET0 ;Disable display
SETB P1.5
MOV A,P1

```

```
JNB ACC.5,INI ;If not 50 c.c. to set up reverse
```

MAIN_INI:

```
SETB ET0 ;Back to enable display again
```

MAIN2:

```

MOV DPTR,#TAB3
MOV R1,#13
LCALL LINE

```

MAIN:

```

MOV P1,#0
MOV BUF_SCANKEY,#0

```

```

MOV  BUF_DATABREAK,#0
MOV  BUF_SWBREAK,#0
MOV  BUF_AUTO1,#0
MOV  BUF_AUTO2,#0
MOV  BUF_AUTO3,#0
MOV  BUF_AUTO4,#0
MOV  BUF_DIVIED1,#0
MOV  BUF_DIVIED2,#0
MOV  BUF_ASCII,#0C5H
LCALL WRCOMMAND
MOV  BUF_ASCII,#20H      ;show " " when back this loop again
LCALL WRITE
MOV  BUF_ASCII,#0C5H
LCALL WRCOMMAND
MAIN1: MOV  A,BUF_SCANKEY
      JZ   MAIN1
      CJNE A,#1,$+6      ;If press number 1 to ONE
      LJMP ONE
      CJNE A,#2,$+6      ;If press number 2 to TWO
      LJMP TWO
      SJMP MAIN1        ;If press other buttoms,return to main1

INI:   LJMP  INI_REV

ONE:   MOV  BUF_ASCII,#31H      ;SHOW "1"
      LCALL WRITE

ONE3:  MOV  A,BUF_SCANKEY
ONE1:  CJNE A,#13,ONE2
      LJMP MAIN
ONE2:  CJNE A,#14,ONE3
      MOV  DPTR,#TAB4
      MOV  R1,#16

```

```

LCALL LINE
LCALL DELAY1S
MOV DPTR,#TAB6
MOV R1,#16
LCALL LINE
MOV BUF_ASCII,#0C1H
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#35H ;SHOW "5"
LCALL WRITE
MOV BUF_ASCII,#30H ;SHOW "0"
LCALL WRITE

```

MAIN_ONE:

```

MOV BUF_SCANKEY,#0 ;Initial value
MOV BUF_DATABREAK,#0
MOV BUF_SWBREAK,#0
MOV DATA_COUNTER,#50
MOV IP,#00000010B ;TIMER0 HIGH IP.
CLR P3.6
CLR IT1

```

MAIN_ONE1:

```

MOV P1,#0
MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#13,MAIN_ONE1
SETB IT1
MOV IP,#00000111B
LJMP INITIAL

```

MUNUAL:

```

PUSH PSW
MOV A,BUF_SWBREAK
JNZ CHECK

```

DRIVE:

```

MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#10,$+15 ;If press number 10 to forward
SETB P1.4 ;Protect when press not true
MOV A,P1

```

```

JB ACC.4,$+6
LJMP FORWARD
MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#11,$+13 ;If press number 11 to reverse
SETB P1.5 ;Protect when press not true
MOV A,P1
JB ACC.5,$+6
LJMP REVERSE
POP PSW
LJMP RELEASE ;If press other buttoms,return main

```

CHECK:

```

MOV A,BUF_DATABREAK
CJNE A,BUF_SCANKEY,DRIVE
POP PSW
LJMP RELEASE

```

TWO:

```

MOV P1,#0
MOV BUF_ASCII,#32H ;SHOW "2"
LCALL WRITE

```

TWO3:

```
MOV A,BUF_SCANKEY
```

TWO1:

```

CJNE A,#13,TWO2
LJMP MAIN

```

TWO2:

```

CJNE A,#14,TWO3
MOV DPTR,#TAB5
MOV R1,#16
LCALL LINE
LCALL DELAY1S
MOV BUF_SWBREAK,#0

```

TWO5:

```

MOV DPTR,#TAB7
MOV R1,#12
LCALL LINE
MOV P1,#0

```

```

MOV   BUF_ASCII,#85H
LCALL WRCOMMAND
MOV   BUF_ASCII,#20H   ;show " " when back this loop again
LCALL WRITE
MOV   BUF_ASCII,#85H
LCALL WRCOMMAND
MOV   DATA_DELAY,#0
MOV   R4,#2
TWOE: MOV   BUF_AUTO1,BUF_AUTO2
TWO6: MOV   BUF_SCANKEY,#10
TWO4: MOV   A,BUF_SCANKEY
      CJNE A,#10,$+5
      SJMP TWO4
      CJNE A,#11,$+5
      SJMP TWO4
      CJNE A,#12,$+6
      LJMP INITIAL
      CJNE A,#14,$+5
      SJMP TWO4
      CJNE A,#13,$+5
      SJMP TWO5
      MOV   BUF_AUTO2,A
      ADD  A,#30H
      MOV   BUF_ASCII,A
      LCALL WRITE
      LCALL DELAY1mS
      DJNZ R4,TWOE
      MOV   A,BUF_AUTO1
      MOV   B,#10
      MUL  AB
      ADD  A,BUF_AUTO2
      CJNE A,#51,$+5

```

```

SJMP TWO5
JNC TWO5
MOV BUF_AUTO1,A

```

```

TWO11: MOV BUF_ASCII,#0C4H
        LCALL WRCOMMAND
        MOV BUF_ASCII,#20H
        LCALL WRITE
        MOV BUF_ASCII,#0C5H
        LCALL WRCOMMAND
        MOV BUF_ASCII,#20H
        LCALL WRITE
        MOV BUF_ASCII,#0C4H
        LCALL WRCOMMAND
        MOV R4,#2
TWO8:  MOV BUF_SCANKEY,#10
TWO9:  MOV A,BUF_SCANKEY
        CJNE A,#10,$+5
        SJMP TWO9
        CJNE A,#11,$+5
        SJMP TWO9
        CJNE A,#12,$+5
        SJMP TWO9
        CJNE A,#14,$+5
        SJMP TWO9
        CJNE A,#13,$+5
        SJMP TWO11
        MOV BUF_AUTO2,A
        ADD A,#30H
        MOV BUF_ASCII,A
        LCALL WRITE
        LCALL DELAY1mS

```

```

DJNZ R4,TWO10
MOV A,B
MOV B,#10
MUL AB
ADD A,BUF_AUTO2
CJNE A,#61,$+5
SJMP TWO11
JNC TWO11
MOV BUF_AUTO2,A

```

```

MOV BUF_ASCII,#0C7H
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#73H ;"sec"
LCALL WRITE
MOV BUF_AUTO3,#73H
MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#12,$+5
SJMP UNIT0
CJNE A,#13,$+6
LJMP TWO5
CJNE A,#14,M
SJMP ENTER

```

M:

```

TWO10: MOV A,BUF_AUTO2
MOV B,A
LJMP TWO8

```

```

UNIT0: MOV A,BUF_AUTO3
CJNE A,#73H,UNIT1
MOV BUF_ASCII,#0C7H
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#6DH ;"min"

```

```

LCALL WRITE
MOV  BUF_SCANKEY,#0
MOV  BUF_AUTO3,#6DH
SJMP M

```

```

UNIT1:
MOV  BUF_ASCII,#0C7H
LCALL WRCOMMAND
MOV  BUF_ASCII,#73H      ;"sec"
LCALL WRITE
MOV  BUF_SCANKEY,#0
MOV  BUF_AUTO3,#73H
SJMP M

```

```

ENTER:
MOV  A,BUF_AUTO2
MOV  B,#4                ;CONSTANT=4
MUL  AB
MOV  BUF_AUTO2L,A
MOV  A,BUF_AUTO3
CJNE A,#6DH,ENTER1
MOV  A,BUF_AUTO2L
MOV  B,#60
MUL  AB
MOV  BUF_AUTO2H,B
MOV  BUF_AUTO2L,A
LCALL CHK_ERROR
MOV  A,BUF_AUTO2L
MOV  B,BUF_AUTO1
DIV  AB
MOV  BUF_DIVIED1,A
MOV  BUF_DIVIED2,B
DIVI:
MOV  A,BUF_AUTO2H
JZ   NON3                ;JMP IF A=0

```

```

DEC   BUF_AUTO2H
MOV   A,#0FFH
MOV   B,BUF_AUTO1
DIV   AB
ADD   A,BUF_DIVIED1
MOV   BUF_DIVIED1,A
MOV   A,B
ADD   A,#1
ADD   A,BUF_DIVIED2
MOV   B,BUF_AUTO1
DIV   AB
ADD   A,BUF_DIVIED1
MOV   BUF_DIVIED1,A
MOV   BUF_DIVIED2,B
MOV   BUF_AUTO4,BUF_DIVIED1
SJMP  DIVI

```

ENTER1:

```

MOV   A,BUF_AUTO2L
MOV   B,BUF_AUTO1
DIV   AB
MOV   BUF_AUTO4,A
SJMP  NON

```

NON3:

```

MOV   A,BUF_AUTO1
CJNE  A,BUF_ERROR4,CHK_ERROR1

```

NON:

```

MOV   A,BUF_AUTO4
JZ    NON1           ;IF A=0 JUMP
CJNE  A,#241,NON2

```

NON1:

```

MOV   DPTR,#TAB8
MOV   R1,#16
LCALL LINE

```

```

LCALL DELAY1S

```

```
LJMP TWO5
```

```
CHK_ERROR1:   JNC  NON
              SJMP NON1
```

```
NON2:         JNC  NON1           ;IF C=0 JUMP
              MOV  P1,#0
              MOV  DPTR,#TAB10
              MOV  R1,#16
              LCALL LINE
```

```
STOP_AT:      MOV  BUF_ASCII,#0C1H
              LCALL WRCOMMAND
              MOV  BUF_ASCII,#20H
              LCALL WRITE
              MOV  BUF_ASCII,#0C2H
              LCALL WRCOMMAND
              MOV  BUF_ASCII,#20H
              LCALL WRITE
              MOV  BUF_ASCII,#0C1H
              LCALL WRCOMMAND
              MOV  DATA_STOPAT,#0
              MOV  BUF_STOPAT2,#0
              MOV  R4,#2
```

```
STOP_AT2:     MOV  BUF_STOPAT1,BUF_STOPAT2
              MOV  BUF_SCANKEY,#10
```

```
STOP_AT1:     MOV  A,BUF_SCANKEY
              CJNE A,#10,$+5
              SJMP STOP_AT1
              CJNE A,#11,$+5
              SJMP STOP_AT1
              CJNE A,#12,$+6
```

```
LJMP INITIAL
```

STOP_AT3:

```

CJNE A,#14,$+5
SJMP STOP_AT1
CJNE A,#13,$+5
SJMP STOP_AT
MOV BUF_STOPAT2,A
ADD A,#30H
MOV BUF_ASCII,A
LCALL WRITE
DJNZ R4,STOP_AT2
MOV A,BUF_STOPAT1
MOV B,#10
MUL AB
ADD A,BUF_STOPAT2
MOV DATA_STOPAT,A
MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#14,$+6
LJMP $+15
CJNE A,#12,$+6
LJMP INITIAL
CJNE A,#13,STOP_AT3
LJMP STOP_AT
MOV DPTR,#TAB6
MOV R1,#16
LCALL LINE
MOV BUF_STOP,BUF_SWBREAK
MOV BUF_ASCII,#0C1H
LCALL WRCOMMAND
MOV BUF_ASCII,#35H ;SHOW "5"
LCALL WRITE
MOV BUF_ASCII,#30H ;SHOW "0"
LCALL WRITE
MOV DATA_COUNTER,#50

```

```

MOV A,BUF_STOP
CJNE A,#1,CHON1
OUT_LCD1: MOV BUF_ASCII,#0C1H
          LCALL WRCOMMAND
          MOV A,DATA_COUNTER1
          CJNE A,#10,NOCHANGE1
          SJMP CHANGE1
NOCHANGE1: JC ASCZ1
CHANGE1:  MOV B,#0AH
          DIV AB
          ADD A,#30H
          MOV BUF_ASCII,A
          LCALL WRITE
          MOV A,B
          ADD A,#30H
          MOV BUF_ASCII,A
          LCALL WRITE
CHON:     MOV DATA_COUNTER,DATA_COUNTER1
CHON1:    MOV BUF_DATABREAK,#0
          MOV BUF_SCANKEY,#0
          MOV BUF_STOP1,#0
WAITGO:   MOV DATA_DELAY,BUF_AUTO4
          MOV A,DATA_DELAY
          CJNE A,#10,$+6
          LJMP RY100U
          JC RY10U
RY100U:   SETB P3.6
RELAY:    MOV P1,#0
          MOV BUF_STOP,BUF_SWBREAK
          MOV BUF_SCANKEY,#0
          MOV BUF_COUNTER,DATA_STOPAT

```

```

WAITGO1:  MOV A,BUF_SCANKEY

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

CJNE A,#10,$+15
SETB P1.4 ;Protect when press not true
MOV A,P1
JB ACC.4,$+6
LJMP FORWARDA
MOV A,BUF_SCANKEY
CJNE A,#11,$+13
SETB P1.5 ;Protect when press not true
MOV A,P1
JB ACC.5,$+6
LJMP REVERSEA
CJNE A,#13,WAITGO1
LJMP TWO5

```

ASCZ1:

```

ADD A,#30H
MOV BUF_ASCII,A
LCALL WRITE
MOV BUF_ASCII,#20H ;SHOW " "
LCALL WRITE
SJMP CHON

```

RY10U:

```

CLR P3.6
SJMP RELAY

```

SCAN_KEY:

```

PUSH ACC
PUSH PSW
MOV P2,#0FH ;SET P2.0-P2.3 IS I/P DATA
MOV A,P2
ANL A,#00001111B
MOV BUF_SCANKEY,A
JNB IT1,MUNUAL1 ;IF ITO=0 JUMP

```

RELEASE:

POP PSW

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

POP ACC

RETI

MUNUAL1: LJMP MUNUAL

FORWARD: MOV R3,#8

MOV DPTR,#TABF ;loop for drive motor forward

STEPF: MOV A,#00H

MOVC A,@A+DPTR

JZ FORWARD

MOV P1,A

ACALL DELAY1ms ;delay of step

INC DPTR

DJNZ R3,STEPF

MOV BUF_DATABREAK,#10

MOV BUF_SWBREAK,#0

POP PSW

SJMP RELEASE

REVERSE: MOV R3,#8

MOV DPTR,#TABR ;loop for drive motor reverse

STEPR: MOV A,#00H

MOVC A,@A+DPTR

JZ REVERSE

MOV P1,A

ACALL DELAY1ms ;delay of step

INC DPTR

DJNZ R3,STEPR

MOV BUF_DATABREAK,#11

MOV BUF_SWBREAK,#0

POP PSW

SJMP RELEASE

```

COUNTER:      PUSH  PSW
               PUSH  ACC
               MOV   A,BUF_DATABREAK
               CJNE  A,#10,INC_DATA
               DEC   DATA_COUNTER
               DEC   BUF_COUNTER
               MOV   A,BUF_COUNTER
               CJNE  A,#0,$+9
               MOV   BUF_SWBREAK,#01H
               MOV   BUF_STOP1,#01H
OUT_LCD:      MOV   BUF_ASCII,#0C1H
               LCALL WRCOMMAND
               MOV   A,DATA_COUNTER
               CJNE  A,#10,NOCHANGE
               SJMP  CHANGE
NOCHANGE:     JC    ASCZ
CHANGE:       MOV   B,#0AH
               DIV  AB
               ADD  A,#30H
               MOV  BUF_ASCII,A
               LCALL WRITE
               MOV  A,B
               ADD  A,#30H
               MOV  BUF_ASCII,A
               LCALL WRITE
               POP  ACC
               POP  PSW
               RETI

INC_DATA:     INC   DATA_COUNTER
               SJMP OUT_LCD

```

```

ASCZ:      ADD  A,#30H
           MOV  BUF_ASCII,A
           LCALL WRITE
           MOV  BUF_ASCII,#20H      ;SHOW " "
           LCALL WRITE
           POP  ACC
           POP  PSW
           RETI

LINE:      MOV  BUF_ASCII,#1      ;CLEAR DISPLAY
           LCALL WRCOMMAND
           MOV  R0,#8

LINE1:     MOV  A,#0
           MOVC A,@A+DPTR
           MOV  BUF_ASCII,A
           LCALL WRITE
           INC  DPTR
           DEC  R1
           DJNZ R0,LINE1
           CJNE R1,#0,LINE2

OUTLINE:   RET

LINE2:     MOV  BUF_ASCII,#0C0H    ;NEW LINE
           LCALL WRCOMMAND

STR1:      MOV  A,#0
           MOVC A,@A+DPTR
           MOV  BUF_ASCII,A
           LCALL WRITE
           INC  DPTR
           DJNZ R1,STR1
           SJMP OUTLINE

```

```

FORWARDA:    MOV  A,BUF_STOP
              JNZ  AUTO_CHECK1

FOR:         MOV  BUF_SWBREAK,#0

FORWARD1:   MOV  DPTR,#TABF    ;loop for drive motor forward

STEPF1:     MOV  A,#00H
              MOVC A,@A+DPTR
              JZ   FORWARD1
              MOV  P1,A
              ACALL DELAYA    ;delay of step
              INC  DPTR
              MOV  BUF_DATABREAK,#10
              MOV  A,BUF_SWBREAK
              JNZ  TWOAUTO    ;if A=1 JUMP
              SJMP STEPF1

REVERSEA:   MOV  A,BUF_STOP
              JNZ  AUTO_CHECK2

REV:        MOV  BUF_SWBREAK,#0

REVERSE1:   MOV  DPTR,#TABR    ;loop for drive motor reverse

STEPR1:     MOV  A,#00H
              MOVC A,@A+DPTR
              JZ   REVERSE1
              MOV  P1,A
              ACALL DELAYA    ;delay of step
              INC  DPTR
              MOV  BUF_DATABREAK,#11
              MOV  A,BUF_SWBREAK
              JNZ  TWOAUTO    ;if A=1 JUMP
              SJMP STEPR1

TWOAUTO:    MOV  DATA_COUNTER1,DATA_COUNTER
              LCALL DELAY1S

```

LJMP WAITGO

```
AUTO_CHECK1:  MOV  A,BUF_STOP1
                CJNE A,#1,$+8
                MOV  BUF_STOP1,#0
                SJMP FOR
                MOV  A,BUF_DATABREAK
                CJNE A,BUF_SCANKEY,FOR
                LJMP WAITGO
```

```
AUTO_CHECK2:  MOV  A,BUF_STOP1
                CJNE A,#1,$+8
                MOV  BUF_STOP1,#0
                SJMP REV
                MOV  A,BUF_DATABREAK
                CJNE A,BUF_SCANKEY,REV
                LJMP WAITGO
```

```
WRITE:        MOV  P0,#0FFH
                CLR  P2.5
                SETB P2.6
                SETB P2.4
```

```
BUSY:         JB   P0.7,BUSY
                CLR  P2.4
```

```
WR1:          SETB P2.5
                CLR  P2.6
                MOV  P0,BUF_ASCII
                SETB P2.4
                CLR  P2.4
                RET
```

```
WRCOMMAND:   MOV  P0,#0FFH
```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```
CLR P2.5
```

```
SETB P2.6
```

```
SETB P2.4
```

```
BUSY1: JB P0.7,BUSY1
```

```
CLR P2.4
```

```
WRCOMM1: CLR P2.5
```

```
CLR P2.6
```

```
MOV P0,BUF_ASCII
```

```
SETB P2.4
```

```
CLR P2.4
```

```
RET
```

```
DELAY1S: PUSH PSW
```

```
MOV R7,#10
```

```
AGAIN: MOV LOOP1,#179
```

```
DLY1: MOV LOOP2,#0
```

```
DJNZ LOOP2,$
```

```
DJNZ LOOP1,DLY1
```

```
DJNZ R7,AGAIN
```

```
POP PSW
```

```
RET
```

```
DELAY1ms: PUSH PSW ;DELAY=1*1ms=1ms
```

```
MOV R6,#1
```

```
AGAIN1: MOV LOOP3,#2
```

```
DLY2: MOV LOOP4,#0
```

```
DJNZ LOOP4,$
```

```
DJNZ LOOP3,DLY2
```

```
DJNZ R6,AGAIN1
```

```
POP PSW
```

```
RET
```

```

DELAYA:      PUSH  PSW          ;DELAY=1*1ms=1ms
              MOV   R5,DATA_DELAY

AGAIN2:      MOV   LOOP5,#2

DLY3:        MOV   LOOP6,#0
              DJNZ  LOOP6,$
              DJNZ  LOOP5,DLY3
              DJNZ  R5,AGAIN2
              MOV   A,BUF_SCANKEY
              CJNE  A,#13,$+9
              MOV   BUF_SWBREAK,#1
              MOV   BUF_STOP1,#1
              POP   PSW
              RET

SW_BREAK:    MOV   BUF_SWBREAK,#01H ;If swbreak is pressed,buf=01H
              RETI

INI_REV:     MOV   DPTR,#TABR      ;loop for drive motor reverse

INI_STEPR:   MOV   A,#00H
              MOVC  A,@A+DPTR
              JZ    INI_REV
              MOV   P1,A
              ACALL DELAY1ms
              INC   DPTR
              MOV   A,BUF_SWBREAK
              JNZ   INI1          ;If A=1 JUMP
              SJMP  INI_STEPR

INI1:        LJMP  MAIN_INI

CHK_ERROR:   PUSH  PSW
              MOV   BUF_ERROR3,B   ;B=BUF_AUTO2H (RESULT OF X60)

```

```

MOV B,#240
DIV AB ;A=BUF_AUTO2L (RESULT OF X60)
MOV BUF_ERROR1,A
MOV BUF_ERROR2,B
ERROR_DIVI: MOV A,BUF_ERROR3
JZ ERROR_NON ;JMP IF A=0
DEC BUF_ERROR3
MOV A,#0FFH
MOV B,#240
DIV AB
ADD A,BUF_ERROR1
MOV BUF_ERROR1,A
MOV A,B
ADD A,#1
ADD A,BUF_ERROR2
MOV B,#240
DIV AB
ADD A,BUF_ERROR1
MOV BUF_ERROR1,A
MOV BUF_ERROR2,B
MOV BUF_ERROR4,BUF_ERROR1
SJMP ERROR_DIVI

```

```

ERROR_NON: POP PSW
RET

```

```

TAB1: DB " SYRINGE PUMP "
TAB3: DB " SELECT MODE="
TAB4: DB " MANUAL "
TAB5: DB " SEMI AUTOMATIC "
TAB6: DB "REMAIN = c.c."
TAB7: DB "RATE= c.c./"
TAB8: DB " DATA ERROR "

```

TAB9: DB " PLEASE WAIT! "

TAB10: DB "STOP AT = c.c."

TABF: DB 08H,0CH,04H,06H,02H ;value of data o/p(half step)

DB 03H,01H,09H,00H

TABR: DB 01H,03H,02H,06H

DB 04H,0CH,08H,09H,00H

END

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

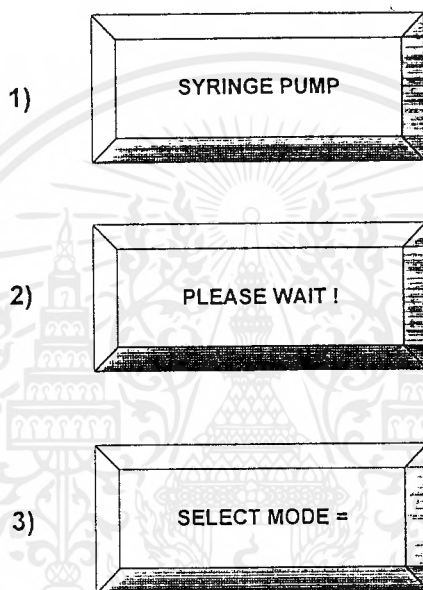
การโปรแกรมการใช้งาน

จากคุณสมบัติของเครื่องต้นแบบ เราสามารถแบ่งการทำงานได้ 2 mode คือ

1. MODE MUNUAL
2. MODE SEMI AUTOMATIC

1. การทำงานเริ่มต้น

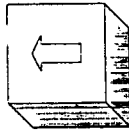
เมื่อทำการเปิดสวิทช์เข้าเครื่องให้เครื่องทำงานแล้วนั้น ที่จอจะแสดงผลตามลำดับดังรูปคือ

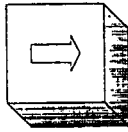
ภาพผนวกรูปที่ 1 รูปแสดงหน้าจอในขณะที่เริ่มต้นการทำงานของเครื่อง

2. การทำงานของ mode 1 คือ mode munual

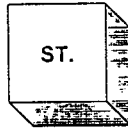
mode munual คือ โหมดการทำงานที่สามารถควบคุมการขับหลอดฉีดยา ไปข้างหน้าหรือไปข้างหลัง ด้วยอัตราการไหลและความเร็วคงที่ ด้วยค่าความเร็วสูงสุด โดยเมื่อเลือกโหมด 1 จากเมนูหลักแล้ว ที่จอ LCD ก็จะแสดงค่าปริมาณของของเหลวที่เหลืออยู่ในหลอดขณะนั้นได้ การควบคุมทำได้โดยการกดปุ่มลูกศรไปข้างหน้า หรือไปข้างหลัง และเมื่อปล่อยมือจากปุ่มแล้ว ตัวฉีดยาหลอดก็จะหยุดเองทันที และปุ่มที่สำคัญอีกปุ่มหนึ่งคือปุ่ม ST. คือปุ่มกลับเมนูหลัก

→ ทำการดันเข็มไปข้างหน้า

→ ทำการดันเข็มไปข้างหลัง

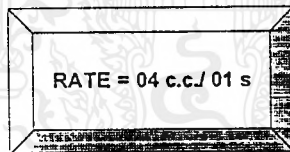
→ กลับเมนูหลัก

ภาคผนวกรูปที่ 2 แสดงปุ่มใช้งานใน mode manual

3. การทำงานของ mode 2 คือ mode semi automatic

mode semi automatic คือ mode การทำงานที่สามารถควบคุมค่าอัตราไหล (flow rate) และค่าปริมาตรที่ต้องการให้หยุดได้ โดยมีลำดับขั้นตอนการใส่ค่าดังนี้

- เลือก mode 2
- ใส่ค่า flow rate ที่ต้องการ เช่น ต้องการ 4 C.C / 1 Sec. ที่หน้าจอ LCD จะ แสดงดังนี้

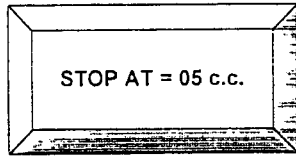

ภาคผนวกรูปที่ 3 แสดงหน้าจอ LCD เมื่อป้อนค่าอัตราการไหล

เมื่อใส่ค่าที่ต้องการแล้วก็ทำการกดคีย์ enter หรือถ้าต้องการกดค่าใหม่ทำได้โดยกดปุ่ม ST.

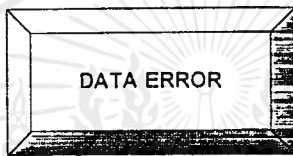
และที่ขั้นตอนนี้สามารถกลับเมนูหลักได้โดยการกดปุ่ม S/M

- เมื่อต้องการใส่ค่าเป็นนาที (min) ทำได้โดยการกดปุ่ม S/M เพื่อเปลี่ยนจาก S ไป M และ M เป็น S โดย S หมายถึง วินาที (Sec.) และ M หมายถึง นาที (Min.)
- ลำดับต่อไปก็เป็นการใส่ค่าปริมาตรที่ต้องการให้หยุดตันหลอดคิดยาโดยจะเป็นการใส่ค่าตัวเลขเท่านั้น ถ้าต้องการเปลี่ยนค่าใหม่ให้กดปุ่ม ST. (ถ้ากดปุ่ม S/M จะกลับเมนูหลักทันที) และเมื่อ

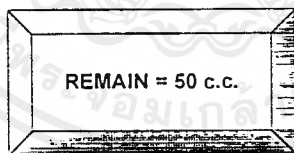
ภาคผนวกรูปที่ 4 แสดงการป้อนค่าปริมาณที่ต้องการให้หยุด

- ป้อนค่าที่ต้องการแล้วก็ทำการกดปุ่ม enter เพื่อทำตามลำดับต่อไป (ถ้าป้อนค่า "00" หรือเกิน 50 C.C.ก็จะดันไปจนสุดหลอด)
- เมื่อใส่ค่าปริมาณแล้ว ถ้าค่าอัตราไหลเกิดผิดพลาด คือ ค่านี้เกินความสามารถของเครื่องที่จะทำได้ ที่หน้าจอ LCD จะปรากฏคำว่า " DATA ERROR " แล้วให้ดำเนินการป้อนค่าใหม่

ภาคผนวกรูปที่ 5 แสดงการผิดพลาดของค่าอัตราการไหล

- เมื่อผ่านการป้อนค่าปริมาณ และค่าอัตราการไหล ไม่ผิดพลาดแล้วที่หน้าจอก็จะแสดงค่าปริมาณที่เหลืออยู่ในหลอดโดยแสดงที่จอ LCD เช่น

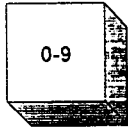

ภาคผนวกรูปที่ 6 แสดงค่าปริมาณของของเหลวที่เหลืออยู่ในหลอด

การควบคุมการดันหลอดทำได้โดยการกดปุ่มลูกศร เพื่อเลื่อนไปข้างหน้าหรือข้างหลัง และถ้าต้องการหยุดการดัน ทำได้โดยการกดปุ่ม ST. และเมื่อต้องการดันต่อก็ทำการกดปุ่มลูกศรเลื่อนไปข้างหน้าหรือข้างหลังเหมือนเดิม

- เมื่อต้องการป้อนค่าใหม่ ทำได้โดยการกดปุ่ม ST. (การทำงานส่วนนี้ จะกระทำหลังจากทำข้อที่ผ่านมา) ที่จอ LCD ก็จะให้ป้อนค่าใหม่อีกครั้งตามขั้นตอนที่ผ่านมา โดยที่ค่าปริมาณ

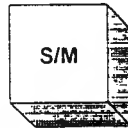
ของของเหลวที่เหลือในหลอดจะยังคงค่าเดิมอยู่ (จนกว่าจะกลับเมนูหลัก จึงจะกลับค่าเป็น 50 C.C.)

→ ปุ่มตัวเลข 0-9

→ กลับไปใส่ค่าใหม่, ทำการหยุดการคืนหลอดฉีดยา

→ กลับเมนูหลัก, เปลี่ยนค่า Sec. และ Min.

ภาพผนวกรูปที่ 7 รูปแสดงปุ่มใช้งานที่ mode semi automatic

หนังสืออ้างอิง

1. กฤษดา วิศวธีรานนท์, “เรียน/เล่น/ใช้ ไอซีดีจิตอล”, ซีเอ็ดยูเคชั่น กรุงเทพฯ 2532
2. มนต์ ตั้งวรศิลป์ และ สมเกียรติ สุขเดช, “ทฤษฎีและการออกแบบวงจรพัลส์”, อิเลคทรอนิกส์ เวิลด์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ 2526
3. สมยศ จุณณะปิยะ, “การประยุกต์ใช้งานไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล MCS-51”, คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ 2541
4. ชีรวัฒน์ ประกอบผล, “การประยุกต์ใช้งานไมโครคอนโทรลเลอร์”, ประชาชน กรุงเทพฯ 2540
5. สุนทร วิฑูรพจน์, “การใช้งานไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล 8051”, ซีเอ็ดยูเคชั่น กรุงเทพฯ 2541
6. สุนทร วิฑูรพจน์, “การโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีของไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล 8051”, ซีเอ็ดยูเคชั่น กรุงเทพฯ 2541
7. Jame Bignell and Robert Donovan, “DIGITAL ELETRONICS”, Delmar Publishers Inc., 1994.

